

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN MIETINTÖ 3/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle ympäristönsuojelulaiksi ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 11 päivänä helmikuuta 2014 lähettänyt ympäristövaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle ympäristönsuojelulaiksi ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 214/2013 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslaki-valiokunta, hallintovaliokunta, maa- ja metsätalousvaliokunta ja talousvaliokunta ovat antaneet asiasta lausunnot (PeVL 10/2014 vp, HaVL 7/2014 vp, MmVL 18/2014 vp ja TaVL 19/2014 vp), jotka on otettu tämän mietinnön liitteiksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ympäristöministeri Ville Niinistö
- hallitusneuvos Oili Rahnasto, lainsäädäntöjohtaja Riitta Rönn, ympäristöneuvos Aulikki Alanen, hallitussihteeri Jaana Junnila, ympäristöneuvos Ari Saarinen, erityisasiantuntija Agneta Nylund, erityisasiantuntija Leena Ruokanen ja lakimiesharjoittelija Laura Siili, ympäristöministeriö
- lainsäädäntöneuvos Jari Salila, oikeusministeriö
- lainsäädäntöneuvos Antti Belinskij, maa- ja metsätalousministeriö

- neuvotteleva virkamies Pentti Puhakka ja ylitarkastaja Aimo Aalto, työ- ja elinkeinoministeriö
- johtaja Jari Keinänen, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
- hallintoneuvos, oikeustieteen tohtori Kari Kuusiniemi, korkein hallinto-oikeus
- palvelupäällikkö Kimmo Silvo, Suomen ympäristökeskus
- johtaja Aino Turpeinen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- ympäristöneuvos Antti Ylitalo, Itä-Suomen aluehallintovirasto
- yksikön päällikkö Juhani Kaakinen, Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- yli-insinööri Heli Antson, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- yhteiskuntasuhdepäällikkö Seppo Loikkanen, Neste Oil Oyj
- ympäristöpäällikkö Rea Oikkonen, Pohjolan Voima Oy
- resurssijohtaja Päivi Peronius, Vapo Oy
- lakimies Marko Nurmikolu, Suomen Kuntaliitto
- asiantuntija Satu Räsänen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- asiantuntija Jukka Makkonen, Energiateollisuus ry
- ympäristöpäällikkö Fredrik Blomfelt, Metsäteollisuus ry
- varatoimitusjohtaja Pekka Huttula, Öljyalan Keskusliitto

- lakimies Minna Ojanperä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- aluepäällikkö Hannu Salo, Bioenergia ry
- hallituksen jäsen Antti Vilkuna, Paikallisuusvoima ry
- toimitusjohtaja Anu-Maria Sandelin, Suomen Kalankasvattajaliitto ry
- puheenjohtaja Risto Sulkava ja johtava asiantuntija Ilpo Kuronen, Suomen luonnonsuojeluliitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet:

- professori Veli-Pekka Viljanen
- Metsähallitus

- Etelä-Pohjanmaan liitto
- Kymenlaakson liitto
- Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Oulun Energia Oy
- Valkeakosken Energia Oy
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Teollisuuden palkansaajat TP ry
- Kaivannaisteollisuus ry
- Kemianteollisuus ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi ympäristönsuojelulaki.

Uudistuksella ajanmukaistetaan ympäristönsuojelulaki vastaamaan Euroopan unionin uudistunutta lainsäädäntöä ja perustuslain säännösten kehittyntä tulkintaa. Samalla toteutetaan joitain ympäristönsuojelulain lupa- ja ilmoitusjärjestelmän toimivuutta parantavia uudistuksia.

Esityksellä pannaan täytäntöön teollisuuden päästöistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi. Direktiivi olisi tullut panna täytäntöön viimeistään 7 päivänä tammikuuta 2013.

Ympäristönsuojelulain soveltamisala sekä keskeiset periaatteet ja velvollisuudet säilyvät esityksen mukaan pääosin ennallaan. Velvollisuuksista ehdotetaan kuitenkin säädettäväksi laissa nykyistä täsmällisemmin. Laissa olevia asetuksenantovaltuuksia ehdotetaan täydennettäväksi ja täsmennettäväksi. Luvanvaraisia toimintoja koskevat laitoslueletot olisivat lain liitteessä ja toiminnat ryhmiteltäisiin teollisuuden päästöistä annetun direktiivin mukaisiin laitoksiin ja muihin laitoksiin. Luvanvaraisuus pysyisi pääsääntöisesti ennallaan.

Teollisuuden päästöistä annettu direktiivi edellyttää, että parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltaminen perustuu komission julkaiseen oikeudellisesti velvoittaviin päätelmiin.

Tämä edellyttää lupaharkintaa koskeviin ympäristönsuojelulain säännöksiin muutoksia ja täsmennyksiä. Nämä muutokset vaikuttavat lupasioitten käsittelyyn, lupaharkintaan ja lupien valvontaan. Energian käytön tehokkuutta koskevaa sääntelyä ehdotetaan täsmennettäväksi.

Teollisuuden päästöistä annetun direktiivin toimeenpano edellyttää, että toiminnanharjoittajan on laadittava perustilaselvitys, jos laitoksen toimintoihin liittyy maaperän tai pohjaveden pilaantumiseen vaaraa aiheuttavien merkityksellisten vaarallisten aineiden käyttöä, tuotantoa tai ympäristöön päästämistä.

Toiminnan lopettamista ja tarkkailua koskevia säännöksiä ehdotetaan täydennettäväksi.

Muutoin lupamenettelyä koskevat säännökset säilyisivät eräitä menettelyitä selkeyttäviä säännöksiä lukuun ottamatta pääsääntöisesti ennallaan. Valtion ja kunnan lupaviranomaisten välinen toimivallanjako säilyisi ennallaan. Kunnille kuitenkin säädettäisiin mahdollisuus saada hakemuksesta siirrettyä omaan toimivaltaansa osa valtion lupaviranomaisen toimivaltaan kuuluvista luvanvaraisista laitoksista.

Esityksellä tehostettaisiin ympäristönsuojelun valvontaa lisäämällä sen suunnitelmallisuutta. Valvonnan kohdistamisen tulisi perustua toimintoista aiheutuvaan riskiin. Valvontaa tehostettaisiin myös säätämällä sen maksullisuudes-

ta. Valvontamaksun käyttönotolla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa sekä kunnissa voidaan parantaa ympäristönsuojelun valvonnan voimavaroja.

Esityksessä ehdotetaan ympäristönsuojelulakiin sisällytettäväksi turvetuotannon sijoittumista koskeva säännös, jonka mukaan toiminta on

sijoitettava niin, että siitä ei aiheudu toiminnan sijoituspaikalla valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävän luonnonarvon turmeltumista.

Esitys sisältää myös lähinnä teknisinä pidettäviä muutoksia eräisiin muihin lakeihin.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman nopeasti niiden vahvistamisesta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Yleistä

Ympäristönsuojelulaki on keskeisin ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskeva lakimme. Ympäristölainsäädäntömme ansiosta teollisuuden kuormitus on olennaisesti pienentynyt ja ympäristön tila on kehittynyt pääosin myönteisesti. Laki turvaa vesien, ilman ja maaperän hyvän tilan ja on samanaikaisesti luonut yrityksille hyvän toimintaympäristön ja pohjaa cleantech-ratkaisujen kehittämiseksi.

Ympäristönsuojelulainsäädännön kokonaisuudistus on tarpeellinen, sillä laista on tullut useiden siihen tehtyjen pienten muutosten johdosta rakenteeltaan hajanainen ja osin vaikeaselkoinen. Erityisesti Euroopan unionin lainsäädäntö on kehittynyt merkittävästi ja muutokset on pantu täytäntöön pääasiassa ympäristönsuojelulakiin tehdyillä muutoksilla. Yleisesti on todettava, että sääntelyn sisältö määräytyy pääasiassa EU:n lainsäädännön mukaan ja kansallisista lähtökohdista syntyvää sääntelyä ja sääntelytarvetta on vähän.

Ympäristönsuojelulakia sovelletaan lähtökohtaisesti kaikkeen toimintaan, josta aiheutuu tai saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista. Laki sisältää muun ohella toisaalta toiminnanharjoittajia koskevat lupa-, rekisteröinti-, ja ilmoitusvelvollisuudet sekä korvaus- ja puhdistusvelvollisuudet ja toisaalta kansalaisten osallistumisoikeudet elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Lain tavoitteena on turvata terveellinen ja viihtyisä sekä kestävä ja monimuotoinen ympäristö. Tärkeää on myös luoda

toiminnanharjoittajille ennakoitava toimintaympäristö, jossa tarvittavat luvat saa joutuisasti.

Hallituksen esityksestä ilmenee, että lain katsotaan toimineen rakenteellisista puutteistaan huolimatta suhteellisen hyvin. Tämä näkemys on vahvistunut valiokunnan asiantuntijakuulemisissa. Hallituksen esitys on valmisteltu laajapohjaisessa työryhmytyöskentelyssä, ja esitystä on kokonaisuutena tarkastellen pidettävä korkeatasoisena. Lain rakenne on aikaisempaa selkeämpi, ja suhteessa perustuslain asettamiin vaatimuksiin lain tasoisten määräysten suhde asetuksella annettavaan sääntelyyn on yleisesti ottaen täsmällisempää ja perustuslain vaatimukset aikaisempaa paremmin huomioon ottavaa. Vaikka kysymyksessä on kokonaisuudistus, ei hallituksen esitys sisällöllisesti poikkea yleisellä tasolla erityisen paljon voimassa olevasta ympäristönsuojelulaista.

Hallinnon resurssit ovat kuitenkin vähentyneet, ja jatkossa on pyrittävä aikaisempaa tehokkaampaan järjestelmään lupien käsittelyaikojen pitämiseksi kohtuullisina. Lupa- ja muiden menettelyjen keventämistä on selvitetty jo useamman vuoden ajan, mutta tähän liittyviä ehdotuksia ei ole esityksen mukaan voitu sisällyttää siihen kuin hyvin rajoitetusti, koska lailla pannaan täytäntöön EU:n direktiivi (2010/75/EU, Industrial Emission Directive, IED), ns. teollisuuspäästödirektiivi, jonka täytäntöönpano on jo myöhässä. Valiokunta korostaa, että hallinnon toimintaedellytysten turvaamisen kannalta on olennaista, että lupajärjestelmän kehittämisen toinen vaihe toteutetaan nopealla aikataululla.

Valiokunta on useaan otteeseen korostanut, että ympäristöhallinnolla tulee olla riittävät re-

surssit lakisääteisistä tehtävistä huolehtimiseksi sekä ympäristönsuojelun korkean tason että joutuisan lupakäsittelyn turvaamiseksi. Valiokunta on myös edellyttänyt hallitukselta toimenpiteitä ympäristönsuojelun valvonnan tehostamiseksi. Keskeisimmät näkökohdat, joihin valiokunta kiinnittää huomiota, liittyvätkin joko suoraan tai välillisesti näihin seikkoihin. Lisäksi valiokunta on perustuslakivaliokunnan lausuntoon perustuen arvioinut esitystä perustuslain 80 §:n asettamien edellytysten kannalta.

Parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevat ns. BAT-päätelmät

Yksi hallituksen esityksen keskeisistä tavoitteista on saattaa teollisuuspäästödirektiivi osaksi kansallista lainsäädäntöä. Merkittävin muutos nykytilaan tältä osin liittyy parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskeviin ns. BAT-päätelmiin (Best Available Techniques, BAT), jotka muuttuvat päästötasojen osalta oikeudellisesti sitoviksi, kun ne tähän saakka ovat olleet lupaharkinnassa huomioon otettavaa vertailuaineistoa. BAT-päätelmät annetaan komission täytäntöönpanopäätöksinä, ja ne ovat suoraan velvoittavaa sääntelyä. Ne uudistetaan määräajoin ja aina uudistamisen jälkeen ympäristöluvut on tarkistettava vastaamaan uudistettuja päätelmiä neljän vuoden kuluessa päätelmien julkaisemisesta. BAT-päätelmistä voidaan myöntää poikkeuksia, jos ne johtaisivat kohtuuttoman korkeisiin kustannuksiin suhteessa saavutettaviin ympäristöhyötyihin.

Toiminnanharjoittajat ovat asiantuntijakuulemisissa korostaneet, että direktiivin sallimien joustojen käyttöönotto kansallisessa lainsäädännössä on keskeistä, kun BAT-päätelmät muuttuvat lähtökohtaisesti sitoviksi. Lakiehdotus sisältää mahdollisuuden poiketa päätelmien mukaisista päästötasoista teollisuuspäästödirektiivin asettamin ehdoin.

Ympäristövaliokunta pitää joustojen sisällyttämistä hallituksen esitykseen tarkoituksenmukaisena ja kannatettavana. Esimerkiksi lähtökohtana oleva neljän vuoden määräaika ei sovelu tietyille toiminnoille, kuten öljynjalostamoille, joiden käyntijakso on noin 5 vuotta ja uusin-

vestointi edellyttäisi laitoksen pysäyttämistä, josta aiheutuisi sekä kohtuuttomat kustannukset suhteessa saatavaan ympäristöhyötyyn että käynnistysvaiheessa normaalia suuremmat päästöt. Tästä syystä on perusteltua, että lisääntynyttä tarvittaessa myönnetään lakiehdotuksen 81 §:n nojalla 78 §:n mukaisin perustein. Myös talousvaliokunta on lausunnossaan pitänyt hyvänä, että teollisuuspäästödirektiivin täytäntöönpanossa kansalliseen sääntelyyn on pyritty sisällyttämään kaikki direktiiviin sisältyvät joustoelementit.

Valiokunta katsoo, että hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on hyvin selvitetty tilanteita, joissa poikkeaminen todennäköisimmin voi tulla sovellettavaksi. Lähtökohtana on, että poikkeusten myöntämisedellytysten täytyessä poikkeusten myöntämiseen ei tule suhtautua pidättyvästi, vaan poikkeamismahdollisuus on nähtävä tarpeellisena osana muutoin sitovaa ja jäykähköä BAT-päätelmäjärjestelmää. Näistä syistä valiokunta korostaa, että ministeriön tulee laatia riittävä ohjeistus yhdessä keskeisten sidosryhmien kanssa BAT-poikkeusten soveltamisesta.

Toiminnanharjoittajat ovat asiantuntijakuulemisissa esittäneet 76 §:n selventämistä kritisoiden sitä, että säännös on epäselvä sen suhteen, missä vaiheessa ja mitä eri päätelmiä lupaprosessin jo alettua voi tulla mukaan lupaharkintaan. Teollisuuden näkemyksen mukaan kesken pääasiallista toimintaa koskevien BAT-päätelmien julkaisemisen vuoksi vireille tullutta lupaprosessia ei tulisi ottaa sovellettavaksi sivutoiminnan päätelmiä, ellei toiminnanharjoittaja sitä erikseen pyydä. Suurta teollisuuslaitosta voi koskea pääasiallisen toiminnan BAT-päätelmien lisäksi useat sivutoiminnan BAT-päätelmät. Talousvaliokunta on lausunnossaan viitanut siihen, että Ruotsissa on päädytty tältä osin direktiivilaitosten kannalta kohtuullisempaan ja lupaharkinnan kannalta selkeämpään lopputulokseen säätämällä, ettei lupahakemuksen vireilletulon jälkeen voimaan tulevia BAT-päätelmiä oteta huomioon lupaharkinnassa, ellei direktiivilaitos toisin pyydä. Talousvaliokunta painottaa, että sitovien BAT-päätelmien yhtenä keskeisenä

tavoitteena on saattaa EU:n teollisuus yhdenvertaiseen asemaan sovellettavan sääntelyn osalta, mistä syystä mainittu epäselvä direktiivisääntely puoltaa sitä, että laissa säädettyjä kohtuullistamissäännöksiä sovelletaan mahdollisimman laajasti.

Ympäristövaliokunta toteaa, että ympäristönsuojelulakiehdotuksen 76 §:n mukaan ympäristölupa-asian vireilletulon jälkeen voimaan tulleita päätelmiä sovelletaan vain, jos se on hakijan kannalta kohtuullista ottaen huomioon lupahakemuksen ja päätelmien sisältö ja päätelmien voimaantulon ajankohta. Lisäksi valiokunta ehdottaa 80 §:n täydentämistä teollisuuspäästödirektiivin mukaisella säännöksellä siitä, että pääasiallista toimintaa koskevien BAT-päätelmien johdosta tehtävässä lupaehtojen tarkastamisessa on otettava huomioon kaikki uudet ja ajan tasalle saatetut BAT-päätelmät, joita sovelletaan laitokseen ja jotka on hyväksytty edellisen luvan myöntämisen tai tarkistamisen jälkeen.

Valiokunta katsoo, että kun teollisuuspäästödirektiivissä selkeästi lausutaan, että myös sivutoimintaa koskevat BAT-päätelmät on otettava huomioon silloin, kun pääasiallista toimintaa koskevien BAT-päätelmien johdosta vireille saatettu lupaprosessi on kesken, ei huomioon ottamista ole mahdollista jättää toiminnanharjoittajan arviosta riippuvaiseksi. Sen sijaan luottamuksen suojan periaatteesta johtuu, että sivupäätelmät otetaan huomioon vain, jos se on toiminnanharjoittajan kannalta kohtuullista. Hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen (s. 121/I) mukaan huomioon ottaminen voisi olla kohtuutonta esimerkiksi silloin, jos lupahakemusta olisi sen vuoksi täydennettävä, hakemus kuulutettava uudestaan ja asian käsittely pitkeytyisi huomattavasti. Päästötasojen noudattamiselle voitaisiin myös kohtuullisuuden varmistamiseksi asettaa siirtymäaikoja, jotka olisivat tarvittaessa pidempiä kuin neljä vuotta päätelmien julkaisemisesta.

Ympäristövaliokunta katsoo, että erityisesti siirtymäaikojen asettamisella voitaneen useimmissa tapauksissa päästä lopputulokseen, jossa kuvattu sivutoiminnan BAT-päätelmien ylläpitäminen sovellettavaksi tuleminen kesken pääasiallis-

ta toimintaa koskevien BAT-päätelmien lupaprosessia ei kuitenkaan johtaisi toiminnanharjoittajan kannalta kohtuuttomaan lopputulokseen, vaan päinvastoin olisi tarkoituksenmukaista sekä lupaviranomaisen että toiminnanharjoittajan kannalta. Näin sivutoiminnan BAT-päätelmistä johtuvaa uutta luvantarkistamista ei tarvitsisi laittaa vireille hyvin pian kesken olleen lupaprosessin päättymisen jälkeen. Koska ratkaisun perustuminen kohtuullisuusharkintaan kuitenkin saattaa johtaa eri tulkintoihin eri viranomaisissa, tulee soveltamista seurata ja tarvittaessa harkita sääntelyn muuttamista. Eri jäsenmaissa kyseistä direktiivin kohtaa tulkitaan myös hieman eri tavoin, joten tästäkin syystä käytännön huolellinen seuraaminen on perusteltua. Valiokunta korostaa, että on erittäin tärkeää, että lupamenettelyjen ruuhkautumista ei pääse tapahtumaan siten, että se haittaa teollisuuden toimintaedellytyksiä.

Myös hallintovaliokunta korostaa lupaviranomaisen ja toiminnanharjoittajan välisen riittävän vuoropuhelun tärkeyttä lupa-asian käsittelyn yhteydessä. Esimerkiksi ympäristönsuojelulakiehdotuksen 75 §:n 3 momentin mukaan parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimusta arvioitaessa toiminnanharjoittajaa on kuultava tämän momentin nojalla annettavista lupamääräyksistä, jos ne poikkeavat olennaisesti siitä, mitä hakija on hakemuksessaan esittänyt. Jos hakemusta täydennetään kuulemismenettelyn vuoksi, lupaviranomaisen tulee harkita uutta lupahakemuksesta kuuluttamista tai kuulemistä vastaavin perustein kuin muutoinkin, kun hakemusta täydennetään lausunto- ja kuulemiskierroksen jälkeen. Valiokunnan käsityksen mukaan menettely voi vähentää muutoksenhaun tarvetta ja nopeuttaa asian käsittelyn kokonaisaikaa.

Ympäristöhallinnon voimavarat ja lupamenettelyn sujuvoittaminen

Hallituksen esityksestä ilmenee, että ympäristönsuojelulain uudistaminen ja teollisuuspäästödirektiivin täytäntöönpano aiheuttavat niin lupa- ja valvontaviranomaisten kuin muutoksenhakuomioistuintenkin osalta resurssitarpeita. Teollisuuspäästödirektiivin täytäntöönpanon on

arvioitu aiheuttavan käsittelyruuhkia sekä valvontaviranomaisissa että lupaviranomaisissa sen vuoksi, että voimaan tulevien uusien säännösten ja BAT-päätelmien seurauksena laitosten lupia on tarkistettava. Teollisuuspäästödirektiivin täytäntöönpano edellyttää myös valvontaan lisävoimavaroja.

Ympäristövaliokunta pitää hallinto-, maa- ja metsätalous- ja talousvaliokunnan tavoin myönteisenä, että esityksellä pyritään edistämään sähköisen menettelyn yleistymistä ympäristönsuojeluasioiden käsittelyssä. Lupahakemusten sähköisellä käsittelyllä voidaan tehostaa merkittävästi lupa-asioiden käsittelyä, ja se voi myös parantaa lupahakemusten laatua. Myös sähköistä tiedottamista pyritään esityksessä edistämään eri tavoin. Tällä voidaan osaltaan parantaa ympäristöasioista tiedottamista ja kansalaisten osallistumisoikeuksien toteutumista.

Tässä yhteydessä valiokunta viittaa myös kehitteillä olevaan, rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanoon liittyvään toimintamalliin, jolla laajennetaan ennakkoneuvottelujen ja etukäteisohjauksen käyttämistä viranomaisten ja lupaa hakevien toiminnanharjoittajien välillä. Ennakollisen vuoropuhelun lisäämisellä voidaan valiokunnan näkemyksen mukaan parantaa myös lupahakemusten laatua ja siten tehostaa lupaprosessia. Vaikutusta lupamenettelyjen kestoon voi olla myös ympäristönsuojelulakiin ehdotettavalla uudella 40 §:llä hakemuksen täydentämisestä. Sen mukaan, jos hakemus on puutteellinen, hakijalle on varattava tilaisuus täydentää sitä. Jos hakemusta ei kuitenkaan määräajassa täydennetä, se voidaan jättää tutkimatta. Uusi säännös voi jouduttaa hakemuksen täydentämistä ja siten käytännössä vaikuttaa käsittelyajan pituuteen.

Valiokunta toteaa, että myös ympäristönsuojelulakiehdotuksen 80 §:ssä, joka koskee luvan tarkistamista uusien päätelmien vuoksi, on otettu huomioon pyrkimys välttää turhien lupahakemusten käsittely ja sen aiheuttama hallinnollinen taakka lupaviranomaisille ja toiminnanharjoittajille. Pykälän 3 momentti sisältää teollisuuspäästödirektiivin mukaisen menettelyn, jossa uusien päätelmien voimaantulo ei automaatti-

sesti johda lupaa ja lupamääräysten tarkistamista koskevaan hallintomenettelyyn, vaan valvontaviranomainen arvioi ensin tarkistamisen tarpeen toiminnanharjoittajan toimittaman selvityksen perusteella. Jos lupamääräyksiä ei ole tarpeen muuttaa, valvontaviranomainen antaa tätä koskevan arvionsa toiminnanharjoittajalle, asian käsittely päättyy ja toiminta voi jatkua entisiin ehdoin. Ympäristövaliokunta pitää toimintatapaa hallintovaliokunnan tavoin tarkoituksenmukaisena.

Hallinnon resurssien vähentymisen vuoksi jatkossa on pyrittävä entisestään tehostamaan lupajärjestelmää lupien käsittelyaikojen pitämiseksi kohtuullisina. Valiokunta korostaa, että ympäristöhallinnon riittävien resurssien turvaaminen lakisääteisistä tehtävistä huolehtimiseksi on olennainen osatekijä myös yritysten toimintaa edellytysten turvaamiseksi ja teollisuuden investointipäätösten edistämiseksi. Ympäristöluvat on käsiteltävä joutuisasti, yhteiskunnallisesti kokonaisuutena katsoen hyväksyttävästi ja ympäristönsuojelun kannalta korkeatasoisesti. Ympäristöhallinnon tehtäviin on siten turvattava riittävät resurssit ja asiantuntemus. Ruuhkautunut lupatilanne on saatava purettua mahdollisimman pian, muun muassa turveasioissa. Tältä osin valiokunta viittaa myös 230 §:ään tekemäänsä luvanhakumääräajan pidennykseen, jonka tavoitteena on estää ennestään vaikean luparuuhkatilanteen paheneminen.

Edellä sanottuun, sekä hallinto-, maa- ja metsätalous- ja talousvaliokunnan lausuntoihin viitaten ympäristövaliokunta pitää lisäksi välttämättömänä, että ympäristölupamenettelyä pyritään edelleen sujuvoittamaan ja nopeuttamaan. Viranomaistoiminnan tehostamisen näkökulma on ollut hallituksen esityksen valmistelussa mukana, mutta varsinaisesti tehostamistoimet ja lupamenettelyn keventäminen ovat toimeksiantona ympäristönsuojelulain 2. vaiheen valmisteluhankkeessa. Valiokunta kiirehtii lainvalmisteluhankkeen toteuttamista määräajassa. Tähän liittyen valiokunta toteaa myös, että maa- ja metsätalousvaliokunta on lausunnossaan katsonut, että kalan kiertovesikasvatuslaitosten lupamenettelystä tulee luopua kokonaan tai keventää sitä

merkittävästi, koska kiertovesilaitoskasvatuksen ympäristövaikutukset ovat tutkimusten mukaan vähäisiä ja hallittavissa olevia ja mahdollistavat kalanviljelyn huomattavan lisäämisen erityisesti sisävesillä. Tämän ehdotuksen käsittely on tarpeen sisällyttää 2. vaiheen valmisteluhankkeeseen. Edellä esitettyyn viitaten valiokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi lausuman, jonka mukaan hallituksen tulee turvata ympäristölupien joutuisaan käsittelyyn riittävät voimavarat sekä saattaa kiireellisesti valmiiksi uudistus, jolla ympäristölupamenettelyjä tehostetaan, kevennetään ja nopeutetaan sekä ympäristönsuojelulain muutoksenhakujärjestelmää uudistetaan selvittämällä valitusluvan käyttöön oton mahdollisuus (*Valiokunnan lausumaehdotus 1*).

Ympäristönsuojelun jälkivalvonnan tehostaminen

Ympäristönsuojelulakiehdotuksen mukaan valvontaviranomaisina toimivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset, kuten nykyisinkin. Uutena laissa ehdotetaan säädettäväksi valvonnan järjestämisen yleisistä periaatteista, valvontasuunnitelmista ja -ohjelmista sekä riskinarvioinnista valvonnan perusteena. Valvontaviranomaisen on laadittava alueelleen valvontasuunnitelma alueen ympäristöoloista ja valvontaan käytettävissä olevista voimavaroista ja keinoista sekä valvonta-ohjelma, johon sisältyy tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Lakiin ehdotetuilla valvontasäännöksillä toimeenpannaan teollisuuspäästädirektiivin valvontaa koskevat uudet velvoitteet.

Valiokunta pitää hyvänä, että hallituksen esitys sisältää myös säännökset valvontamaksun käyttöönotosta, jota valiokunta on useaan kertaan edellyttänyt valmisteltavaksi. On kuitenkin huomattava, että valvontamaksujen käyttöönoton jälkeenkin suurin osa sekä kuntien että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ympäristönsuojelulain mukaisen valvonnan menoista on edelleen katettava verotuloilla, sillä maksullisuuden piiriin kuuluvat tarkastukset ja raport-

tien läpikäynnit muodostavat vain osan valvontaviranomaisten työstä.

Ympäristövaliokunta pitää hallinto-, maa- ja metsätalous- ja talousvaliokunnan tavoin valvonnan suunnitelmallisuuden lisäämistä kannatettavana. Sen avulla on mahdollista tehostaa valvontavoimavarojen käyttöä ja niiden kohdentamista ympäristönsuojelun kannalta oikeisiin kohteisiin. Ehdotuksen mukaan valvonnan maksullisuuden piiriin kuuluvat valvontaohjelman mukainen säännöllinen laitosvalvonta tarkastuksineen ja määräaikaishavaintien tarkastuksineen samoin kuin hallintopakomenettelyihin liittyvät tarkastukset. Viranomainen voi periä maksun enintään suoritteiden keskimääräisen omakustannushinnan mukaan. Maksuista ehdotetaan säädettäväksi tarkemmin valtioneuvoston asetuksella ja kuntien maksuista kuntien taksa päätöksissä. Valiokunta ehdottaa maksuja koskevan 205 ja 206 §:n muuttamista siten kuin yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin esitetään.

Valiokunta korostaa, että valvontamaksuilla voidaan vahvistaa valvonnan voimavaroja ja siten tehostaa valvontaa. Jotta tämä toteutuu käytännössä, tulee maksutulot myös tosiasiallisesti ohjata valvonnan käyttöön. Vastaavaa vaikutusta ei kuitenkaan synny, jos samanaikaisesti valvonnan muita voimavaroja vähennetään. Edellä esitettyyn viitaten valiokunta esittää eduskunnan hyväksyttäväksi lausuman, jonka mukaan hallituksen tulee huolehtia siitä, että kertyvät maksutulot ohjataan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa tosiasiallisesti valvonnan käyttöön vähentämättä muuta valvonnan rahoitusta (*Valiokunnan lausumaehdotus 2*).

Hallintopakko

Ympäristövaliokunta on kiinnittänyt erityistä huomiota hallituksen esitykseen sisältyviin säännöksiin hallintopakon osalta. Ympäristönsuojelulain 179 §:ään ehdotetaan uutta säännöstä valvontaviranomaisen toimista lainvastaisen menettelyn johdosta. Säännös vastaa vesilain 14 luvun 2 §:ää. Jos ympäristönsuojelulakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei ole noudatettu, valvontaviranomaisen olisi asian

laatu huomioon ottaen kehotettava lopettamaan säännösten tai määräysten vastainen menettely ja ryhdyttävä toimiin 175 ja 176 §:ssä tarkoitetun hallintopakkoasian vireille saattamiseksi.

Valiokunta viitaten viimeaikaisiin tapahtumiin pitää erityisen huomion kiinnittämistä hallintopakkosäännöksiin tarpeellisena ja tärkeänä korostaen sekä toiminnanharjoittajan että valvontaviranomaisten velvollisuutta osaltaan ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin poikkeustilanteessa. Kun syntyy lainvastainen tilanne, toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä välittömästi korjaaviin toimiin ja ilmoitettava asiasta valvontaviranomaiselle. Viranomaisen on valvottava tilannetta aktiivisesti ja käytettävä tarvittaessa kehoituksia ja hallintopakkoa.

Kuten hallituksen esityksen perusteluissa esitetään, keskeiset vaatimukset luvanvaraiselle toiminnalle ilmenevät lupamääräyksistä ja osa myös lupahakemuksesta. Toiminnalle asetetut vaatimukset voivat ilmetä myös yleisesti sitovista alakohtaisista säännöistä, kuten valtioneuvoston toimialakohtaisista asetuksista, joita noudatetaan luvanvaraisten toimintojen lisäksi rekisteröidyissä toiminnoissa. Valiokunta korostaa, että ympäristölupien tehokas valvonta edellyttää käytännössä, että lupahakemukset ja -päätökset on tehty hyvin ja että ne ovat riittävän yksiselitteisiä ja selkeitä.

Poikkeuksellista, toiminnan keskeyttämistä koskevaa 181 §:ää ehdotetaan täsmennettäväksi verrattuna voimassaolevan lain 86 §:ään. Ympäristön pilaantumisen tai terveyden vaara johtaa pykälän mukaan keskeyttämiseen, jos odotettavissa oleva seuraus on välitön ja vakava. Ympäristölle aiheutuvien haittojen tulee olla huomattavia, jotta keskeyttämiseen voidaan ryhtyä. Toiminnan lainvastaisuus ei ole soveltamisen edellytyksenä. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti koko toimintaa ei voida keskeyttää, jos keskeyttäminen on rajattavissa haittoja aiheuttavaan toiminnan osaan. Toisaalta viranomaisen ei tarvitse jäädä odottamaan toiminnanharjoittajan toimenpiteitä, jos terveyshaitta tai ympäristön pilaantumisen uhka on niin välitön ja vakava, että viivytyksellä on yleisen edun vastainen.

Laajamittaisia teollisia prosesseja ei voida yleensä keskeyttää yksinkertaisesti, vaan keskeyttäminen on käytännössä tehtävä hallitulla tavalla muun muassa hallitsemattomien ympäristövaikutusten estämiseksi. Yhteys toiminnanharjoittajaan on siten tärkeää, ja toiminnanharjoittajan tulee voida olla läsnä keskeyttämistoimenpiteen aikana.

Pykälän 3 momentissa on voimassa olevaan lakiin nähden uusi säännös viranomaisten välisestä toimivaltajaosta tämän pykälän soveltamisessa. Luvan saaneen toiminnan keskeyttää valtion valvontaviranomainen, jos ympäristöluvan myöntää valtion ympäristölupaviranomainen, ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jos se myöntää luvan.

Valiokunta toteaa, että ympäristöministeriö on julkaissut uuden valvontaohjeen, joka aikaisempaa tiukemmin ohjaa tarvittaessa hallintopakon käyttöön. Vaikka tilanteet, joissa hallintopakon käyttö on tarpeen, ovat poikkeuksellisia, on valvonnan oltava sellaisella tasolla, että valvontaviranomaisella on asiain tilaa koskeva tieto ja kyky toimia lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Valvontaohje tulee tarkistaa tämän lainsäädäntömuutoksen voimaantulon yhteydessä.

Turvetuotannon sijoittaminen

Suomen soiden ja turvemaiden käytön ja suojelun kokonaisuutta linjataan valtioneuvoston periaatepäätöksessä, joka on hyväksytty 30.8.2012. Periaatepäätöksen linjaukset perustuvat ehdotukseen soiden ja turvemaiden kestävän ja vastuullisen käytön ja suojelun kansalliseksi strategiaksi, jonka maa- ja metsätalousministeriön asettama laajapohjainen työryhmä valmistelee. Periaatepäätöksen mukaan soiden ja turvemaiden kestävää ja vastuullista käyttöä sekä suojelua sovitetaan yhteen kohdentamalla soita merkittävästi muuttava toiminta ojitetuille tai luonnontilaltaan muuten merkittävästi muuttuneille soille ja turvemaille, toteuttamalla toimialakohtaisia kestävän ja vastuullisen käytön linjauksia ja toimenpiteitä sekä parantamalla suojeltujen soiden verkoston edustavuutta ja ekologista toimivuutta.

Soiden ja turvemaiden käytön kohdentamiseen käytetään periaatepäätöksen linjauksen mukaisesti apuna kuusiportaista luonnontilaisuusasteikkoa ja siihen liittyviä käyttösuosituksia, jotka ovat sekä strategian että periaatepäätöksen liitteenä. Valiokunta korostaa, että periaatepäätöksen liitteenä olevan yleissuosituksen mukaan yleisenä tavoitteena on turvetuotannon kohdentaminen luokkien 1 ja 0 soille.

Ympäristönsuojelulakiehdotuksen 13 §:n tavoitteena on osaltaan toteuttaa tavoitetta kohdentaa turvetuotanto ojitetuille tai luonnontilaltaan muuten merkittävästi muuttuneille soille. Säännöksen tavoitteena on tehdä mahdolliseksi muidenkin kuin luonnonsuojelulla suojeltujen luonnonarvojen huomioon ottaminen lupaharkinnassa. Koska ympäristönsuojelulaki on päästölaki, ei toiminta-alueen luontoarvoja, jotka menetettäisiin tuotantokentän sijoittamisesta johtuvasta fyysisestä muutoksesta eikä sijoittamisesta aiheutuvan pilaantumisaikutuksen takia, voida lupaharkinnassa ottaa voimassa olevan lain mukaan huomioon¹.

Tässä yhteydessä on todettava, että keskeisenä turvetuotantoon liittyvänä ympäristöongelmana on pidetty vesien pilaantumista. Lupakäytäntö uusien tuotantokenttien osalta onkin kiristynyt viime vuosina selvästi. Vesienkäsittely pintavalutuskentillä on olennaisesti tehostunut, mutta poikkeustilanteet eli erityisesti vuosittaiset tulvat ovat edelleen vesiensuojelun kannalta ongelma. Ympäristönsuojelulakiehdotuksen 13 §:n tavoitteena on kuitenkin erityisesti soiden luonnonarvojen suojelu turvetuotantotoiminnasta johtuvalta kuivatusvaikutukselta. Valiokunta toteaa, että tämäntyyppisen sääntelyn sijoittamista ympäristönsuojelulakiin ei ole pidettävä lainsäädäntösystematiikan kannalta parhaana mahdollisena vaihtoehtona. Ratkaisu on kuitenkin hyväksyttävissä säännökseen sisältyvän korkean kynnyksen, poikkeusmahdollisuuksien sekä valiokunnan esittämien täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta parantavien muutosten johdosta, siten kuin valiokunta edempänä esittää.

Geologian tutkimuskeskus on arvioinut Suomen soista teknisesti turvetuotantoon soveltuvan n. 1,2 milj. ha. Tästä on tuotannossa noin 62 000 ha, ojitettuna noin 530 000 ha ja ojittamatonta noin 620 000 ha. Turvetuotantoon on arvioitu tarvittavan uutta pinta-alaa noin 50 000 ha vuoteen 2020 mennessä.

Valiokuntakäsittelyn aikana on Geologian tutkimuskeskukselta valmistunut selvitys soiden jakautumisesta luonnontilaisuusluokkiin. Selvityksen mukaan koko maan luokiteltujen soiden luonnontilaisuusluokkien pinta-alaperusteiset prosenttiosuudet ovat seuraavat: 0—1 luokka 53 %, 2 luokka 31 %, 3 luokka 14 %, 4 luokka 1 % ja 5 luokka alle 1 %. Vastaavat luvut pinta-aloina ovat: 0—1 luokka 1 100 000 ha, 2 luokka 640 000 ha, 3 luokka 290 000 ha, 4 luokka 25 000 ha ja 5 luokka 5 725 ha.

Niissä viidessä maakuntakaavassa, joiden turvetuotantoalueiden suunnittelussa on noudatettu vuonna 2008 valtioneuvoston hyväksymiä valtakunnallisia alueidenkäytön tavoitteita, on 0—2 luokkien soita osoitettu turvetuotanto-alueiksi yli kaksi kertaa enemmän kuin alueita arvioidaan tarvittavan koko valtakunnassa. Nämä alueet eivät kuitenkaan välttämättä ole turvetuottajien hallinnassa tai mahdollista saada hallintaan, joten kysymys on teoreettisesta potentiaalista.

Valiokuntakuulemisessa on myös saatu turvetuottajien kokoamia tietoja turvetuotannon sijoittumisesta ja turvetuotantoon varattujen alueiden jakautumisesta luonnontilaisuusluokkiin. Näistä ilmenee, että turvetuottajien hallinnassa olevista turvetuotantoon soveltuvista soista noin puolet kuuluu arvioiden mukaan luonnontilaisuusluokkaan 0—1 ja noin 30 % luonnontilaisuusluokkaan 2. Kokonaan hyödyntämismahdollisuuden ulkopuolelle jäisi noin 20 % soista, kun lähtökohtana on hallituksen esityksen perustelujen mukaisesti 0—2 luokan soiden jääminen säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle.

Perustuslakivaliokunta katsoo lausunnossaan, että luonnonarvon merkittävyyttä arvioidessa huomioon otettavat seikat eivät pykälän melko väljässä sanamuodossa olennaisesti täs-

¹ KHO:n ensimmäinen linjaratkaisu 2005:27.

mennä luvan epäämisperusteiden sisältöä, mistä syystä valiokunta pitää ongelmallisena sitä, että säännöksen perusteella on varsin vaikea ennakoita, milloin turvetuotannon sijoittamiselle ei saada lupaa. Sama koskee asetuksenantovaltuutusta, joten perustuslakivaliokunta pitää välttämättömänä, että pykälää täsmennetään, jotta se voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Maa- ja metsätalousvaliokunta on lausunnossaan pitänyt välttämättömänä, että 13 §:ää muutetaan selkeämmin vastaamaan esityksen yksityiskohtaisia perusteluita. Maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa 13 §:n muuttamista siten, että luonnontilaisuusluokituksen 0—2 luokan suot säilytetään käytännössä turvetuotannossa säätämällä, että pykälää ei sovelleta, jos kyse on suosta, jossa on ojitetuja ja ojittamattomia osia, ja ojitus estää hydrologisen yhteyden suon ja ympäristön välillä. Lisäksi säännöstä tulee tarkentaa myös siten, että se koskee nimenomaisesti uhanalaisia suoluontotyyppejä eikä kaikkia yleisesti uhanalaisia lajeja tai luontotyyppejä, joita alueella esiintyy.

Myös talousvaliokunta pitää lausunnossaan välttämättömänä, että 13 §:ää tarkennetaan siten, että lakiehdotuksen perustelujen ja valtioneuvoston yleisistunnon lausuman mukainen tarkoitus käy yksiselitteisesti ilmi myös pykälästä. Tämä edellyttää säännöksen tarkentamista esimerkiksi maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunnossa todetun suuntaisesti niin, että edellä todetut 0—2 luokan suot tulevat selkeästi poissuljetuiksi soveltamisalasta.

Valtioneuvosto hyväksyi hallituksen esityksen hyväksyessään yksimielisesti lausuman, jossa korostetaan vuotuisen turpeen saannin kannalta olevan välttämätöntä, että ympäristölupia myönnetään riittävästi uusia tuotantoalueita varten. Lausuman mukaan tämän kannalta on keskeistä, että 13 §:ää ei sovelleta valtioneuvoston periaatepäätökseen sisältyvän luonnontilaisuusluokittelun 0—2 luokan suohon.

Ympäristövaliokunta pitää edellä esitettyyn viitaten välttämättömänä muuttaa 13 §:ää täsmentäen sen sisältöä seuraavasti:

Ympäristövaliokunta ehdottaa ympäristönsuojelulakiehdotuksen 13 §:n 1 momenttiin

muutosta, jolla pykälän soveltamisala rajataan koskemaan yksinomaan uhanalaisia suolajeja ja suoluontotyyppejä, jotka ovat valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittäviä. Tämä rajausta merkitsee huomattavaa kavennusta siihen lajien ja luontotyyppien määrään, joiden mahdollinen olemassaolo sijoituspaikalla on potentiaalisesti selvitetävää. Rajausta poistaa myös sen mahdollisuuden, että alueella satunnaisesti havaittu uhanalainen laji, joka kuitenkin ei ole tyypillinen suolaji, johtaisi säännöksen soveltamiseen. Lisäksi momenttiin on lisätty merkittävyyden arviointiperusteeksi suon luonnontilaisuus, johon liittyen uudessa 4 momentissa säädetään tarkemmin luonnontilan muuttumiseen perustuen siitä, milloin koko säännöstä ei sovelleta lainkaan. Valiokunta korostaa, että 1 momenttiin sijoittuva valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävän suoluonnonarvon turmeltumisen rajoituskynnys on tarkoituksellisesti korkealla eli kysymys on erittäin merkittävistä luonnonarvoista.

Lakiehdotuksen 13 §:n 2 momentti ehdotetaan säilytettäväksi ennallaan. Sen mukaan turvetuotanto voidaan 1 momentin estämättä sijoittaa, jos sijoittaminen ei vaaranna 1 momentissa tarkoitettujen luonnonarvojen säilymistä kysymyksessä olevassa maan osassa tai 1 momentin soveltaminen estäisi yleisen edun kannalta tärkeän toiminnan toteutumisen eikä luvan myöntämiseen ole muutoin estettä. Koska valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävät luonnonarvot eivät jakaudu tasaisesti maan eri osiin, turvetuotantohanke ei välttämättä vaaranna luonnonarvojen säilymistä kyseisessä maan osassa. Valiokunta huomauttaa, että 2 momentin sisältämät poikkeukset ovat erilliset eikä yleisen edun estymiseen liittyvä poikkeus ole rajattu mihinkään luonnontilaluokkaan, joskin suoritettavassa eräänlaisessa intressivertailussa kysymykseen tulevan yleisen edun tulee olla sitä merkittävämpi, mitä merkittävämmästä luonnonarvosta on kysymys. Valiokunta katsoo, että hallituksen esityksen perustelut ovat tältä osin ristiriidassa pykälätekstin kanssa.

Lakiehdotuksen 13 §:n 3 momentin valiokunta ehdottaa säilytettäväksi pääosin ennallaan. Valiokunta kuitenkin ehdottaa siihen lisättäväk-

si täsmällisyyden vuoksi kaavoja koskevan lainvoimaisuusvaatimuksen. Muutosehdotuksen mukaan 13 §:ää ei sovelleta, jos siinä tarkoitettu luonnonarvot on otettu huomioon lainvoimaisessa maakuntakaavassa tai lainvoimaisessa, oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa ja toiminta sijoittuu kaavassa sille varatulle alueelle. Valiokunta viitaten hallituksen esityksen 3 momentin yksityiskohtaisiin perusteluihin pitää hyvänä, että jatkossa, kunhan maakuntakaavaprosessit etenevät, suuri osa turvetuotantoalueista tulee sijoittumaan suoraan kaavan perusteella. Tämä on tavoiteltavaa toisaalta alueellisen suunnittelun vahvistumisen kannalta ja toisaalta siksi, että näin voidaan välttää saman alueen luonnonarvojen selvittämistä ja arviointia kahdessa eri menettelyssä.

Valiokunta ehdottaa pykälään lisättäväksi uuden 4 momentin, jolla käytännössä tarkennetaan edellä esitettyyn perustuen 0—2 luokan soiden rajautuminen säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle. Uuden säännöksen mukaan turvetuotanto voidaan säännöksen estämättä sijoittaa suolle, jonka luonnontila on ojituksen vuoksi merkittävästi muuttunut. Arvioitaessa suon luonnontilan muutosta otetaan huomioon ojituksesta aiheutuneet muutokset suon vesitaloudessa ja kasvillisuudessa. Merkittävästä luonnontilan muutoksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valiokunta ei pidä mahdollisena viitata pykälässä suoranaisesti soiden suojelua koskevan strategian liitteenä olevan luonnontilaisuusasteikon luokkiin, koska niillä ei ole oikeudellisesti itsenäistä asemaa. Käytännössä kuitenkin nimenomaan niitä tarkoitetaan. Luonnontilaisuusasteikon luokkiin viittaamisen sijaan 4 momentissa lausutaan lain tasolla ratkaisevana tekijänä suon luonnontilan merkittävä muuttuminen, jonka olennaiset osatekijät ovat muutokset suon vesitaloudessa ja kasvillisuudessa siten kuin luonnontilaisuusasteikosta tarkemmin ilmenee. Käytännössä merkittävästi muuttuneita soita ovat mainitulla asteikolla kuvatut 0—2 luokan suot. Asteikossa 2 luokan suolle olennaista on esimerkiksi, että sillä on ojitettuja ja ojittamattomia osia. Ojitus estää hydrologisen yhteyden suon ja

ympäristön välillä. Osalla ojittamatonta alaa esiintyy kuivahtamista. Suolle tyypillinen kasvistoaines on kärsinyt; varpuisuus voi olla lisääntynyt ja samoin voi olla esimerkkejä puuston kasvun lisääntymisestä tai taimettumisesta. Vastaavasti 1 luokan suolla vesitalous on muuttunut kauttaaltaan ja kasvillisuusmuutokset ovat selviä. Puuston kasvu on selvästi lisääntynyt ja/tai alue on taimettunut tai metsittynyt. Luonnontilaisuusasteikossa tarkoitettu 0 luokan suo on muuttunut peruuttamattomasti: vesitalous on muuttunut ja kasvillisuuden muutos on edennyt pitkälle.

Valiokunta viitaten valtioneuvoston lausumaan 0—2 luokan soiden rajaamisesta soveltamisalan ulkopuolelle pitää mainittua muutosta välttämättömänä siksi, että hallituksen esityksen perustelut ja esityksen pykäläehdotus ovat tältä osin ristiriidassa keskenään. Valiokunta korostaa, että valiokunnan mietinnön perustelut korvaavat tältä osin hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen tekstin. Hallituksen esityksen perusteluihin verrattuna olennainen muutos liittyy sivulla 93 olevaan mainintaan siitä, että säännöstä sovelletaan soiden suojelua koskevan periaatepäätöksen linjausten kanssa yhteensopivalla tavalla. Valiokunta korostaa, että säännöstä ei sovelleta lainkaan luonnontilaisuusasteikon 0—2 luokan soihin ja mitään yhteensopivuusarviota ei tehdä, vaan soveltamispoikkeus on kategorinen. Valiokunta pitää tätä välttämättömänä säännöksen riittävän selkeyden ja ennakoitavuuden varmistamiseksi. Valiokunnan ehdottamalla tavalla muutettuna ja valtioneuvoston asetuksella tarkennettuna sääntely on niin selkeää ja yksiselitteistä, ettei se vaarana yhdenmukaista lupakäytäntöä maan eri puolilla tai johda valitusten vuoksi lupamenettelyjen pitkittymiseen.

Valiokunta edellyttää, että valtioneuvoston asetuksella säädetään merkittävästä luonnontilan muutoksesta siten kuin edellä on kuvattu, jolloin on yksiselitteisesti selkeää ennakoida sitä, milloin turvetuotanto voidaan säännöksen estämättä sijoittaa. Ilman luonnontilaisuusasteikon tekstiä olennaisilta osiltaan sisältävää asetusta ja vaikka luonnontilaisuuden merkittävän

muutoksen perusteet ehdotetaan nostettavaksi lain tasolle, voitaisiin pitää ei-hyväksyttävänä perusteluilla säätämisenä sitä, että käytännössä mainitut 0—2 luokan suot jäävät soveltamisalan ulkopuolelle, kun näitä ei voida mainita pykälätekstissä. Edellä esitettyyn viitaten valiokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi lausuman, jonka mukaan hallituksen tulee mahdollisimman pian saattaa voimaan asetus, jolla merkittävästä luonnontilan muutoksesta säädetään valiokunnan mietinnöstä ilmenevin tavoin tarkemmin kirjoittamalla asetuksessa yksityiskohdissaan auki säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät 0—2 luokan suot vastaavasti kuin soidensuojelua koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen liitteenä olevasta luonnontilaisuusasteikosta ilmenee (*Valiokunnan lausumaehdotus 3*).

Korvauskysymys

Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan, että kenellekään ei voida katsoa perustuslaista johtuvista syistä muodostuvan oikeutta saada korvausta siitä, että omistaja ei voi käyttää omaisuuttaan toimintaan, joka ei täytä laissa ympäristön turmeltumisen estämiseksi säädettyjä toiminnan sijoittamisen edellytyksiä. Toisaalta valiokunta huomauttaa, ettei perustuslaista toisaalta seuraa estettäkään kohdennetulle korvaussääntelylle. Lainsäätäjällä on harkintavaltansa puitteissa mahdollista ottaa huomioon esimerkiksi se, että julkisen vallan kyky vastata suojelun kustannuksista voi olla yksityishenkilöä parempi. Toisaalta korvaussääntelyn rajoituksena on se, että odotettavissa olevien korvausten määrä ei tämän vuoksi saa nousta niin korkeaksi, että perustuslain 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua vastuuta luonnosta ja sen monimuotoisuudesta jouduttaisiin tämän vuoksi olennaisesti rajoittamaan.

Maa- ja metsätalousvaliokunta katsoo lausunnossaan, että ympäristövaliokunnan tulee selvittää lakiehdotuksen 13 §:n korvauksiin liittyvät kysymykset perusteellisesti mahdollisen korvausjärjestelmän luomiseksi, koska sille ei ole perustuslain mukaista estettä.

Talousvaliokunta kysyy, eikö luonnon monimuotoisuuden suojelun tavoite tulisi toteuttaa luonnonsuojelulaissa säädetyllä tavalla. Luontoarvoltaan erityisen merkittävien soiden sisällyttäminen luonnonsuojeluohjelmaan olisi osaltaan myös ratkaisu korvauksiin liittyviin kysymyksiin. Maa- ja metsätalousvaliokunnan tapaan ja viitaten luonnonsuojelulain osalta todettuun talousvaliokunta pitää tärkeänä, että ympäristövaliokunnassa vielä tarkoin harkitaan korvausjärjestelmän luomista tai vastaavan asiantilan saavuttamista esimerkiksi luonnonsuojelulain mukaista soidensuojeluohjelmaa hyödyntäen.

Ympäristövaliokunta toteaa, että ympäristöluvan epäämisestä voimassa olevan ympäristönsuojelulain nojalla ei voi syntyä korvausvelvollisuutta. Kenelläkään ei ole korvausoikeudellisesti suojattua oikeutta pilata ympäristöä. Jos kuitenkin luontoarvo on suojeltu luonnonsuojelulain nojalla, oikeus korvaukseen määräytyy luonnonsuojelulain mukaan. Luonnonsuojelulaissa säädetään omaisuuden käyttörajoituksesta maksettavaksi korvaus, jos lain mukaisesta luontotyyppin tai erityisesti suojellun lajin elinympäristön rajauspäätöksestä taikka luontodirektiivin liitteen IV lajin lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittämisen ja heikentämiskiellosta aiheutuu maanomistajalle merkityksellistä haittaa eikä kiellosta poikkeamiselle voida myöntää lupaa. Oikeus korvaukseen syntyy, kun omistaja on hakenut luonnonsuojelulain mukaista lupaa poiketa kiellosta ja hakemus on hylätty.

Toisaalta esimerkiksi vesilain mukaisen luvan epääminen hankkeen aiheuttamien luontoarvovaikutusten vuoksi on mahdollista ilman korvausvelvollisuutta sekä intressivertailun että ehdottoman luvan myöntämisesteen kautta. Myös voimassa olevan ympäristönsuojelulain 42 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan luvan myöntämisen edellytyksenä on, että toiminnasta ei aiheudu erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, jota hallituksen esityksen perusteluissa kuvattiin alueen poikkeuksellisten luonnonarvojen kokonaisuudeksi. Ympäristövaliokunta korostaa, että näiden osalta olennaista on, että kynnys hakemuksen hylkäämiselle on hyvin korkealla.

Kun tarkastellaan ehdotettua 13 §:ään perustuvaa luvan epäämisperustetta, on lähtökohtana samalla tavoin kynnyn asettuminen korkealle. Kysymys on valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävän luonnonarvon turmeltumisesta. Myös hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa (s. 195/II) korostetaan, että "rajoi-tuskynnys on ehdotuksessa asetettu korkealle. Merkittävillä luonnonarvoilla tarkoitettaisiin siten uhanalaisiksi arvioitujen lajien ja luonto-tyyppien esiintymiä, jotka laajuutensa tai esiin-tymän sijainnin vuoksi olisivat erityisen merkit-äviä."

Ympäristövaliokunta katsoo edellä lausut-tuun viitaten, että luonnonsuojelulain lajisuoje-luun rinnastettuna 13 §:n tarkoittamaan säänte-lyyn olisi perusteltua kytkeä korvaussäännös, kun taas esimerkiksi voimassa olevan ympäris-tönsuojelulain erityisten luonnonolosuhteiden huonontumisen perusteeseen rinnastettuna kor-vaussäännös ei olisi perusteltu. Huomioon on otettava sekin, että viitatuissa laeissa olevat kor-vauksettomat luvanmyöntämisesteet perustuvat toiminnan pilaamisvaikutukseen ja 13 §:ssä tar-koitetussa tilanteessa kysymys on toiminnan fyysiseen sijoittamiseen perustuvasta vaikutuk-sesta. Toisaalta pilaamisen torjunnan ulkopuo-lellakin esimerkiksi vesilain mukaisten lupien epääminen ilman korvausvelvollisuutta on mah-dollista intressivertailun ja ehdottoman luvan myöntämisesteen kautta, joissa on, kuten todet-tu, kylläkin hyvin korkea kynnys.

Ympäristövaliokunta arvioi, että 13 § on hy-väksyttävissä, siten kuin valiokunta on sitä muuttanut, ilman erillistä korvaussäännöstä. Tämä perustuu ensinnäkin siihen, että säännös koskee ainoastaan rajatusti valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävien luonnonarvojen tur-meltumista. Toiseksi säännöstä ei sovelleta, jos luonnonarvot on otettu huomioon maakuntakaa-vassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa ja toiminta sijoittuu sille varatulle alueelle. Kol-manneksi säännös sisältää poikkeusmahdolli-suuden yleisen edun kannalta tärkeän toiminnan toteutumisen perusteella. Neljänneksi koko säännöstä ei sovelleta soihin, joiden luonnontila on merkittävästi muuttunut, ja tällaisia soita on

valiokunnan saaman selvityksen mukaan niin suuri osa soista, että käytännössä pääosa turve-tuantokentistä voidaan sijoittaa näille. Siten myöskään korvauskysymys ei tulisi ajankohtai-seksi kuin hyvin harvoissa tapauksissa.

Valiokunta toteaa vielä, että ympäristöminis-teriön asettama soidensuojelutyöryhmä valmis-telee soiden ja turvemaiden kestäväää ja vastuul-lista käyttöä ja suojelua koskevan valtioneuvos-ton periaatepäätöksen mukaisesti luonnonsuoje-luohjelmaa, jossa yksilöidään luonnonarvoil-taan valtakunnallisesti merkittävät suojeltavat suot ja toimenpiteet niiden turvaamiseksi. Ohjel-maa laadittaessa otetaan huomioon valtion ta-lousarvio ja soveltuvien vaihtomaiden saata-vuus. Ohjelmaan otettavat maat hankitaan tai lunastetaan valtiolle, joten osa soista mahdollises-ti suojellaan. Valiokunnan toiminnanharjoittajil-ta saaman tiedon mukaan tuottajat ovat omaeh-toisesti pidättäytyneet hakemasta lupia 4—5 luokan soille.

Perustuslakivaliokunnan lausunto

Lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä, koska ympäristö-valiokunta on ottanut asianmukaisesti huo-mioon perustuslakivaliokunnan 1. lakiehdotuk-sen 13 §:stä ja 172 §:n 1 momentin 1 kohdasta tekemät valtiosääntöoikeudelliset huomautuk-set.

Muilta kuin turvetuotantoa koskevan säänte-lyn osalta perustuslakivaliokunta on lausunnos-saan arvioinut asetuksenantovaltuudet asianmu-kaisiksi. Perustuslakivaliokunta katsoo, että sil-tä osin kuin kysymys on esimerkiksi Euroopan unionin ympäristölainsäädännön täytäntöönpa-nemiseksi tarkoitetusta sääntelystä, voidaan nor-maaliala väljempää delegointisääntelyä pitää pe-rusteltuna. Koska asetuksentasoiseen säänte-lyyn ei kuitenkaan saa sisältyä normiainesta, jossa on kysymys yksilön oikeuksien ja velvolli-suuksien perusteista, voi omaksuttu sääntelyta-pa aiheuttaa sääntelytason valintaan liittyviä on-gelmia. Ympäristövaliokunta korostaa siten pe-rustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten, että valtioneuvoston on jatkossa kussakin tapaukses-sa ympäristönsuojelulain valtuuksien nojalla

asetuksia antaessaan syytä tarkoin selvittää, voidaan asioista säätää perustuslain vaatimukset täyttävällä tavalla asetuksessa vai edellyttääkö asiasta säätäminen uusia lain taseisia perussäännöksiä, joita voidaan tarvittaessa täydentää asetuksenantovaltuutuksella.

Perustuslakivaliokunta pitää lausunnossaan välttämättömänä, että ympäristönsuojelulakiehdotuksen 13 §:ää täsmennetään, jotta 1. lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Perustuslakivaliokunta katsoo, että epäämisperusteiden sitominen yksinomaan esimerkiksi luonnontilaisuusluokitukseen ei ole asianmukaista, vaikka luokitus sinänsä luo pohjaa luonnonarvon merkittävyyden arvioinnille. Sen sijaan lakitekstiä voidaan täydentää siten, että siitä käy esityksen perusteluissa esitetyn mukaisesti luonnontilaisuusluokittelun aineellista sisältöä vastaten ilmi, minkä tyyppisten soiden osalta säännös ei tule lainkaan sovellettavaksi. Perustuslakivaliokunta katsoo, että pykälän täydentäminen esimerkiksi tällä tavoin tähtäisi perusoikeuden rajoittamiselle asetetut täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta koskevat vaatimukset. Tällaisen lisäyksen seurauksena myös asetuksenantovaltuus täsmentyisi perustuslain 80 §:n 1 momentin kannalta hyväksyttävällä tavalla.

Perustuslakivaliokunta katsoo lausunnossaan vielä, että 1. lakiehdotuksen 172 §:n 1 momentin 1 kohtaa on muutettava siten, että tietojensaantioikeus joko kytketään välttämättömyysvaatimukseen tai tietosisällöt täsmennetään. Tällainen muutos on edellytyksenä sille, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Valiokunta on tehnyt 172 §:ään tätä tarkoittavan muutoksen siten kuin yksityiskohtaisista perusteluista ilmenee.

Hallinto-, maa- ja metsätalous- ja talousvaliokuntien lausunnot

Hallintovaliokunta on lausunnossaan käsitellyt erityisesti lupakäsittelyn tehostamista, lupamääräysten tarkistamisen menettelyä, valvonnan suunnitelmallisuutta ja valvontamaksua sekä lupa- ja valvontaviranomaisen voimavarakysymyksiä. Maa- ja metsätalousvaliokunta on ottanut kan-

taa turvetuotantoon ja kalankasvatukseen, ympäristövalvontaan ja valvontamaksuihin sekä ympäristölupien käsittelyn nopeuttamiseen. Talousvaliokunta on käsitellyt erityisesti parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevaa sääntelyä, ympäristölupien käsittelyn nopeuttamista sekä turvetuotannon sijoittamista.

Ympäristövaliokunta on mahdollisuuksien mukaan ottanut huomioon hallinto-, maa- ja metsätalous- ja talousvaliokunnan lausunnossa esitetyn siten kuin tekstissä on viitattu.

Yksityiskohtaiset perustelut

1 luku

4 §. Soveltaminen puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa. Valiokunta on korjannut 3 momentin asetuksenantovaltuuden kattamaan 1 momentissa tarkoitettut aineet ja kaluston tuoteviitauksen sijaan.

5 §. Määritelmät. Valiokunta on tehnyt 1 momentin 7 kohtaan teknisen korjauksen lisäämällä siihen a) ja b) kohdat.

2 luku

9 §. Valtioneuvoston asetukset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Valiokunta on tarkistanut 1 momentin alkuosan vastaamaan kielellisesti vastaavia asetuksenantovaltuuksia muualla laissa.

10 §. Valtioneuvoston asetukset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi eräissä toiminnoissa. Valiokunta on tehnyt säännökseen 9 §:n tarkistusta vastaavan korjauksen.

13 §. Turvetuotannon sijoittaminen. Valiokunta esittää pykälän 1 ja 3 momenttien muuttamista ja uuden 4 momentin säätämistä siten kuin edellä yleisperusteluissa on kuvattu. Koska yleisperusteluihin sisältyy hyvin tarkka kuvaus muutoksista, niitä ei toisteta enää tässä.

3 luku

22 §. *Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.* Valiokunta on tehnyt pykälään teknisen tarkistuksen.

23 §. *Yleiset valvontaviranomaiset.* Suoria tukia koskeva EU:n asetus 73/2009 on kumottu vastaavalla asetuksella 1307/2013, joka kuitenkin tulee voimaan vasta 1.1.2015. Valiokunta on tehnyt 2 momenttiin tätä koskevan korjauksen. Voimaantulo on huomioitu 226 §:n 1 momentin voimaantuloa koskevassa säännöksessä.

24 §. *Muut valvontaviranomaiset.* Valiokunta on tehnyt 3 momenttiin teknisen tarkistuksen muuttamalla vanhentuneen nimen eli tullilaitoksen tulliksi.

26 §. *Viranomaiset ja laitokset tyyppihyväksynnässä.* Valiokunta on tehnyt 3 momenttiin täsmennyksen toimivaltaisesta ministeriöstä.

4 luku

28 §. *Luvanvaraisuus pohjavesialueilla.* Valiokunta on tarkistanut 2 momentin viittaukset lain liitteisiin teknisesti yhdenmukaiseksi poistamalla pykäläviittauksen ja viittaamalla kaikilta osin suoraan liitteissä 1 ja 2 tarkoitettuihin toimintoihin.

5 luku

46 §. *Eri toimintojen lupien samanaikainen käsittely.* Valiokunta on muuttanut pykälän otsikossa "lupien" muotoon "lupa-asioiden". Lisäksi valiokunta on muuttanut säännöstä siten, että samanaikaisen käsittelyn edellytyksenä oleva "erityinen syy" on muutettu muotoon "perusteltu syy". Muutoksen tarkoituksena on painottaa, että säännös on tarkoitettu sovellettavaksi muulloinkin kuin täysin poikkeavissa tilanteissa.

7 luku

80 §. *Luvan tarkistaminen uusien päätelmien vuoksi.* Valiokunta ehdottaa 1 momentin täydentämistä teollisuuspäästödirektiivin 21 artiklan 3 kohtaan perustuvalla säännöksellä, jonka mukaan pääasiallista toimintaa koskevien BAT-päätelmien johdosta tehtävässä lupaehtojen tarkistamisessa on otettava huomioon kaikki uudet ja ajan tasalle saatetut BAT-päätelmät, joita sovelletaan laitokseen ja jotka on hyväksytty edellisen luvan myöntämisen tai tarkistamisen jälkeen.

9 luku

96 §. *Hallintomenettely eräissä asioissa.* Valiokunta ehdottaa pykälän 2 momentin 1 ja 3 kohtien poistamista tarpeettomina ja 4 kohdan soveltamisalan rajaamista direktiivilaitoksiin, jolloin numerointi muuttuu ja esityksen mukaisesti 2 kohdasta tulee uusi 1 kohta ja 4 kohdasta uusi 2 kohta. Pykälän tarkoituksena on hallintomenettelyn keventäminen eräissä asioissa, ja kun kaikissa luvan tai suunnitelman muutostilanteissa ei ole aina tarkoituksenmukaista soveltaa täysimääräisesti vireilletulua ja tiedottamista koskevia menettelyjä, voidaan mainitut kohdat poistaa turhan hallinnollisen taakan välttämiseksi.

10 luku

97 §. *Soveltamisala.* Valiokunta on tehnyt 2 momentin 1 kohtaan teknisen korjauksen, jolla säännöksen sisältö saatetaan vastaamaan teollisuuspäästödirektiivin 28 artiklan a kohtaa.

103 §. *Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettun laitoksen päästöraja-arvot ja päätöksen suhde ympäristölupaan.* Valiokunta ehdottaa 2 momentin muuttamista siten, että siihen lisätään viittaus lain 96 §:n soveltamiseen. Ilman lisäystä menettelyyn sovellettaisiin hallintolakia, mikä ei ole tarkoituksena.

15 luku

140 §. Pintavesien laatu. Valiokunta ehdottaa asetuksenantovaltuuden tarkistamista teknisesti yhdenmukaiseksi ilmanlaatua koskevan vastaa-
van valtuuden kanssa 141 §:ssä.

144 §. Ilmanlaadun turvaaminen. Valiokunta ehdottaa, että 1 momenttiin lisättäisiin ilmaus "käytettävissä olevin keinoin". Muutoksen tar-
koituksena on korostaa, että on myös päästöläh-
teitä, joihin vaikuttaminen on kunnan toimival-
lan ja mahdollisuuksien ulkopuolella, kuten kau-
kokulkeuma tai luvanvaraisesta toiminnasta ai-
heutuva päästö. Lisäksi valiokunta ehdottaa re-
kisteröitävien toimintojen lisäämistä luvanva-
raisten toimintojen oheen. Tällä selvennetään si-
tä, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisel-
la ei ole toimivaltaa antaa ilmansuojelusuunni-
telman toimeenpanemiseksi määräyksiä rekiste-
roitävien toimintojen keskeyttämiseksi tai ra-
joittamiseksi.

145 §. Ilmansuojelusuunnitelma. Valiokunta ehdottaa 1 momentissa olevan sanan "ja" kor-
vaamista sanalla "tai". Hallituksen esitykseen si-
sältyvässä muodossa säännöstä on mahdollista
tulkita siten, että raja-arvon ylittyessä tai ollessa
vaarassa ylittyä kunnan tulisi tehdä kaksi erillis-
tä suunnitelmaa eli sekä keskipitkän että pitkän
aikavälin ilmansuojelusuunnitelma. Tällainen
tulkinta ei kuitenkaan vastaa säännöksen taustal-
la olevan niin sanotun ilmanlaatudirektiivin
(2008/50/EY) tarkoitusta. Ilmeisesti hallituk-
sen esitykseen sisältyvä sana "ja" perustuu il-
manlaatudirektiivin kansallisen toimeenpanon
yhteydessä (HE 200/2010 vp) tapahtuneeseen
virheeseen. Ilmanlaatudirektiivissä ei ole sää-
detty siitä, kuinka pitkäksi ajanjaksoksi keski-
pitkän tai pitkän aikavälin ilmansuojelusuunni-
telmia (taikka hallituksen esityksen 146 §:ssä
tarkoitettuja lyhyen aikavälin toimintasuunnitel-
mia) tulee laatia. Näin ollen ilmanlaatudirektii-
vin kansalliseen toimeenpanoon liittyvässä hal-
lituksen esityksessä (HE 200/2010 vp) on todet-
tu, ettei tästä asiasta ole mahdollista säätää kaik-
kiin tilanteisiin soveltuvalla yhtenäisellä tavalla

kansallisessa lainsäädännössä. Viime kädessä
asia jää siten kuntien harkittavaksi.

*147 §. Suunnitelmien laatimismenettely ja tieto-
jen antaminen.* Valiokunta ehdottaa 3 momen-
tin muuttamista poistamalla momentin loppuosa
tarpeettomana, sillä "yleisö" kattaa myös rekis-
teröidyt yhdistykset ja säätiöt, joten niitä koske-
va erillinen säännös tulee poistaa kaksinkertai-
sen sääntelyn estämiseksi. Hallituksen esityk-
seen sisältyvä viittaus meluntorjuntaa koskeviin
suunnitelmiin on virheellinen, sillä niiltä osin il-
maus "yleisö" ei ole käytössä lainkaan, vaan ta-
hot luetellaan. Valiokunta on lisäksi tehnyt 4
momenttiin teknisen korjauksen, eli tiedotusvel-
vollisuuden osalta viitataan 2 momentin sijasta 3
momenttiin, sekä lisännyt, että tiedottaminen ta-
pahtuu yleisölle.

*148 §. Hiekoituksesta ja suolauksesta aiheutu-
vat raja-arvojen ylitykset.* Valiokunta on pois-
tanut 2 momentista virheellisen viittauksen
147 §:n 2 momenttiin. Lisäksi valiokunta ehdot-
taa 3 momenttiin sisältyvän sanan "selvitys"
muuttamista asian selventämiseksi muotoon
"tiedot", koska momentissa on käytetty samaa il-
mausta kahdessa hieman eri merkityksessä.

18 luku

*165 §. Tietojen toimittaminen fluoratuista kasvi-
huonekaasuista.* Valiokunta on tehnyt 1 mo-
menttiin päätöksen 280/2004/EY kumoamisesta
johtuvan tarkistuksen.

168 §. Säännöllinen valvonta. Valiokunta eh-
dottaa säännöksen selventämistä korostamalla
säännöllisen valvonnan maksujen piiriin kuulu-
van ainoastaan ympäristöluvan varaiset ja rekis-
teröitävät toiminnat. Tämä on yksiselitteisem-
pää, kun 4 momenttiin lisätään "niiden" pykäläs-
tä ilmenevällä tavalla.

172 §. Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus. Perus-
tuslakivaliokunta on lausunnossaan pitänyt on-
gelmallisena 172 §:n 1 momentin 1 kohdan sään-
nöstä, jonka perusteella laissa viranomaisella on

oikeus tehtäviensä suorittamista varten saada sallasapitovelvollisuuden estämättä tarpeellisia tietoja viranomaisilta ja toiminnanharjoittajilta. Perustuslakivaliokunta on edellyttänyt, että tietojensaantioikeus kytketään välttämättömyysvaatimukseen tai tietosisällöt täsmennetään. Tämä on edellytyksenä sille, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyksityksessä. Tähän viitaten ympäristövaliokunta ehdottaa 1 momentin 1 kohdan muuttamista siten, että "tarpeelliset" tiedot muutetaan muotoon viittaukseksi "välttämättömiin" tietoihin.

186 §. *Vireillepano-oikeus.* Valiokunta on korjannut 2 momentin virheellisen viittauksen 202 §:n 2 momentin sijasta sen 3 momenttiin.

187 §. *Virka-apu.* Valiokunta on tehnyt 1 momenttiin teknisen tarkistuksen muuttamalla vanhentuneen nimen Tullilaitos tulliksi.

19 luku

190 §. *Muutoksenhaku.* Hallituksen esityksen ehdotus tarkoittaisi muutosta nykytilaan ja johtaisi ympäristönsuojelulain ja vesilain muutoksenhakua koskevien menettelysäännösten eriytymiseen ns. sekahankkeiden osalta. Valiokunta ehdottaa pykälän muuttamista sekahankkeiden muutoksenhaun kuulemissäännösten selkeyttämiseksi lisäämällä 1 momenttiin säännöksen menettelyn hoitamisesta tältä osin vesilain mukaisessa järjestyksessä.

194 §. *Oikaisuvaatimus direktiivilaitoksen luvan tarkistamisvelvollisuutta koskevasta päätöksestä.* Valiokunta on poistanut pykälästä tarpeettomina sanat "selvityksen tehnyt".

196 §. *Kuuleminen ympäristölupapäätöstä koskevan valituksen johdosta.* Valiokunta ehdottaa 3 momentin lisäämistä pykälään liittyen 190 §:ään tehtävään muutokseen tavoitteena selvittää, että sekahankkeiden valituskirjelmät jätetään päätöksen tehneelle viranomaiselle ja valituksista kuulemiseen sovelletaan vesilain asianomaisia säännöksiä.

200 §. *Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta.* Valiokunta on täsmentänyt pykälän alkuun, että kysymys on päätöksen tehneen viranomaisen toimivallasta.

20 luku

205 §. *Maksut.* Valiokunta ehdottaa 1 momentin 1 kohdan sekä 2 momentin 2 kohdan täsmentämistä vastaavasti kuin edellä 168 §:n osalta on todettu. Lisäksi valiokunta on lisännyt viimeiseen momenttiin informatiivisen viittauksen perustevalitukseen.

206 §. *Mikroritysten valvonnasta perittävä maksu.* Valiokunta pitää tarpeellisena viitaten myös perustuslakivaliokunnan (s. 4/I), hallintovaliokunnan (s. 6/I), maa- ja metsätalousvaliokunnan (s. 5/II) ja talousvaliokunnan (s. 5/II) lausuntoihin tarkistaa säännöstä nostamalla lain tasolle pienen yrityksen, muutettuna mikroyrityksen, määritelmä sekä yrityksen koon määrittämistä koskevat periaatteet. Mikroyritysten ja kotitalouksien maksujen tulee olla kohtuulliset, jotta kustannusvaikutus ei yksittäistapauksessa muodostu näille kohtuuttomaksi. Hallintovaliokunta pitää lausunnossaan poikkeusta maksujen täyskatteisuuden periaatteesta perusteltuna, ja maa- ja metsätalousvaliokunta korostaa tarvetta kattaa pienen yrityksen määritelmällä mahdollisimman kattavasti ympäristölupapalvelulliset maatalous- ja maaseutuyritykset pitäen sopivana pienen yrityksen työntekijämääränä esimerkiksi 10 henkilöä. Talousvaliokunta viittaa vakiintuneeseen mikroyrityksen määritelmään; vähemmän kuin 10 työntekijää ja vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma enintään 2 miljoonaa euroa.

Ympäristövaliokunnan muutosehdotuksen mukaan mikroyrityksen määritelmä kattaa edelliseen viitaten taloudellista toimintaa harjoittavat luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, joiden palveluksessa on vähemmän kuin 10 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa. Jos kirjanpitovelvollisuutta liikevaihdosta tai taseesta ei ole tai tietoa ei ole saatavilla, työntekijämäärä

riittää arvioinnin perusteeksi. Lisäksi valiokunta on muuttanut termin "kotitalous" säännöksessä viittaukseksi sellaiseen toiminnanharjoittajan asemassa olevaan luonnolliseen henkilöön, joka ei harjoita taloudellista toimintaa. Näiden ja mikroyritysten valvonnasta perittävien maksujen on säännöksen mukaan oltava kohtuulliset ottaen huomioon toiminnan laajuus ja luonne.

Valiokunta pitää pienten toimijoiden valvontamaksun kohtuullistamista tarkoituksenmukaisena ottaen huomioon, että valvontamaksun käyttöönotto on nykyiseen maksuttomaan käytäntöön verrattuna suuri muutos. Maksujen käytönoton vaikutuksia yritysten ja muiden toiminnanharjoittajan asemassa olevien toimijoiden toimintaan on tarpeen seurata järjestelmän toimivuuden arvioimiseksi.

Uusi 5 momentti sisältää tarkistetun asetuksenantovaltuuden, joka on hallituksen esitykseen sisältyvään verrattuna huomattavasti täsmällisempi ja tarkkarajaisempi, samalla kun mikroyrityksen määritelmä ja yrityksen koon määrittämisen periaatteet on nostettu lain tasolle.

218 §. Poikkeuksen myöntäminen eräissä tapauksissa. Valiokunta pitää tarpeellisena täydentää pykälän 1 momenttia samankaltaisella asetuksenantovaltuudella, joka sisältyy pykälän 2 momenttiin. Lisäksi 1 momenttia on tarkistettu siten, että siinä säädetään poikkeuksen määräaikaaisuudesta.

222 §. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä. Valiokunta on muotoillut 6 momentin uudelleen siten, että ympäristöministeriön päävastuu ilmenee säännöksestä selkeämmin.

223 §. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tallennettavat tiedot. Valiokunta on tehnyt pykälän otsikkoon teknisen korjauksen vastaamaan säännöksessä käytettyä termiä "talletettavat tiedot".

21 luku

226 §. Voimaantulo. Valiokunta on lisännyt pykälän 1 momenttiin 209 §:n 2 momenttia koske-

van poikkeavan voimaantulon sekä 2 momenttiin 23 §:n 2 momentin muuttamiseen perustuvan voimaantuloa koskevan muutoksen. Ns. suorien tukien perusasetus 73/2009 on kumottu uudella vastaavalla 1307/2013, joka tuli voimaan joulukuussa 2013, mutta jota sovelletaan vasta 1.1.2015 alkaen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1307/2013 yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmissä viljelijöille myönnettäviä suoria tukia koskevista säännöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 637/2008 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 kumoamisesta).

230 §. Velvollisuus hakea ympäristölupaa. Valiokunta ehdottaa luvanhakuvelvollisuudelle säädettävän ajan pidentämistä vuodesta kahteen vuoteen turvetuotantoalueiden osalta, joiden tuotantoalue on enintään viisi hehtaaria. Ilman tällaista joustoa on vaarana, että lupaviranomaisen lupakäsittely ruuhkan vuoksi hidastuu, kun turvetuotantoa koskeva luvanhakukynnys poistuu ja kaikki turvetuotanto muuttuu luvanvaraiseksi.

231 §. Direktiivilaitokset. Valiokunta ehdottaa luvan hakemiseen annettavan ajan pidentämistä, sillä esityksen mukainen 30.6.2014 on hallituksen esityksen käsittelyaikataulun vuoksi mahdoton. Valiokunta katsoo, että 31.10.2014 on kohtuullinen määräaika luvan hakemiseen.

233 §. Suuret polttolaitokset. Valiokunta ehdottaa 3 ja 4 momentin muuttamista vastaavasti kuin 103 §:ää eli lisäämällä viittaus 96 §:n menettelysäännösten soveltamiseen. Lisäksi valiokunta ehdottaa 231 §:n tavoin luvan hakemiseen annettavan ajan pidentämistä, sillä esityksen mukainen 30.6.2014 on hallituksen esityksen käsittelyaikataulun vuoksi mahdoton. Valiokunta katsoo, että 31.10.2014 on kohtuullinen määräaika luvan hakemiseen.

234 §. Jätteen rinnakkaispolttolaitokset. Valiokunta ehdottaa 2 momentin muuttamista edellisen pykälän tapaan lisäämällä siihen viittaus 96 §:n menettelysäännösten soveltamisesta. Li-

säksi valiokunta ehdottaa 2 momenttiin vastaavaa määräajan pidennystä kuin edellä 233 §:ssä.

240 §. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tallennettavat tiedot. Valiokunta on tehnyt pykälän otsikkoon 223 §:ää vastaavan teknisen korjauksen.

Liitteet. Valiokunta on tehnyt liitteisiin 1 ja 2 teknisiä täsmennyksiä siten kuin liitteistä lähemmin ilmenee.

Liitelait

2. lakiehdotus, Laki jätelain muuttamisesta.

Valiokunta on tehnyt jätelain 41 §:ään teknisen korjauksen muuttamalla viittauksen lakiin, jota on muutettu hallituksen esityksellä HE 16/2014 vp.

7. lakiehdotus, Laki päästökauppalain muuttamisesta.

Valiokunta on tehnyt lakiin teknisen korjauksen muuttamalla viittauksen lakiin 11/2014.

14. lakiehdotus, Laki biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Valiokunta on muuttanut johtolauseetta, koska muutos kohdistuu vain 1 momenttiin.

15. lakiehdotus, Laki luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Viittaus eläintautilakiin on korjattu viittaamaan lakiin 441/2013.

16. lakiehdotus, Laki korkeimman hallinto-oikeuden asiantuntijajäsenistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta.

Valiokunta on lisännyt lakiin viittauksen vesilain ohella myös kumottavaan ympäristönsuojelulakiin.

17. lakiehdotus, Laki lannoitevalmistelain 3 §:n muuttamisesta.

Vastaava korjaus kuin 15. lakiehdotuksessa.

20. lakiehdotus, Laki vesihuoltolain 5 §:n muuttamisesta. Lainmuutos hylätään tarpeettomana, sillä vesihuoltolain 5 §:n 3 momentti on poistettu hallituksen esityksellä HE 218/2013 vp.

29. lakiehdotus, Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta. Ehdotettu lainmuutos poistetaan tarpeettomana siihen tehdyn lainmuutoksen 956/2014 johdosta.

32. lakiehdotus, Laki eräistä naapuruussuhteista annetun lain 18 §:n muuttamisesta.

Myös 19 § sisältää viittauksen ympäristönsuojelulakiin, joten siihen on tehty tekninen tarkistus.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ympäristövaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset 3—6 ja 8—13, 18 ja 19, 21—28, 30 ja 31 sekä 33—36 hyväksytään muuttamattomina,

että 20. ja 29. lakiehdotus hylätään,

että 1. lakiehdotus sekä 2., 7., 14—17. ja 32. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset) ja

että hyväksytään 3 lausumaa (Valiokunnan lausumaehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Ympäristönsuojelulaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1—3 §
(Kuten HE)

4 §

Soveltaminen puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista toiminnoista sekä aineista ja kalustosta, joihin lakia tai osaa sen säännöksistä ei sovelleta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös, että lakia sovelletaan toimintoihin tai aineisiin ja kalustoon vain joiltakin osin.

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

(1—6 kohta kuten HE)

7 a) parhaalla käyttökelpoisella tekniikalla mahdollisimman tehokkaita ja kehittyneitä, teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia tuotanto- ja puhdistusmenetelmiä ja toiminnan suunnittelu-, rakentamis-, ylläpito-, käyttö- sekä lopettamistapoja, joilla voidaan ehkäistä toiminnan aiheuttama ympäristön pilaantuminen tai tehokkaimmin vähentää sitä ja jotka soveltuvat ympäristölupamääräysten perustaksi;

b) tekniikka on teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoista silloin, kun se on saatavissa käyttöön yleisesti ja sitä voidaan soveltaa

asianomaisella toiminnan alalla kohtuullisin kustannuksin;

(8—15 kohta kuten HE)

(2 ja 3 mom. kuten HE)

2 luku

Yleiset velvollisuudet, periaatteet ja kiellot

6—8 §
(Kuten HE)

9 §

Valtioneuvoston asetukset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa 7 ja 8 §:ssä säädettyjen ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevien velvollisuuksien tämentämiseksi tarkempia säännöksiä:

(1—6 kohta kuten HE)

10 §

Valtioneuvoston asetukset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi eräissä toiminnoissa

Sen lisäksi mitä 9 §:ssä säädetään, valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkempia säännöksiä:

(1—5 kohta kuten HE)

(2 mom. kuten HE)

11 ja 12 §
(Kuten HE)

13 §

Turvetuotannon sijoittaminen

Turvetuotannon sijoittamisesta ei saa aiheutua valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävän luonnonarvon turmeltumista. Arvioitaessa luonnonarvon merkittävyyttä otetaan huomioon sijoituspaikalla esiintyvien *suolajien ja -luontotyyppien* uhanalaisuus sekä esiintymän merkittävyys ja laajuus *sekä suon luonnontilaisuus*. Luonnonarvon merkittävyyttä arvioitaessa voidaan *vastaavasti* ottaa huomioon sijoituspaikan merkitys sen ulkopuolella *(poist.) sijaitseville luonnonarvoille. (Poist.)*

(2 mom. kuten HE)

Tätä pykälää ei sovelleta, jos 1 momentissa tarkoitetut luonnonarvot on otettu huomioon *lainvoimaisessa* maakuntakaavassa tai *lainvoimaisessa*, oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa ja toiminta sijoittuu mainitussa kaavassa sille varatulle alueelle.

Turvetuotanto voidaan 1 momentin estämättä sijoittaa suolle, jonka luonnontila on ojituksen vuoksi merkittävästi muuttunut. Arvioitaessa suon luonnontilan muutosta otetaan huomioon ojituksesta aiheutuneet muutokset suon vesitaloudessa ja kasvillisuudessa. Merkittävästä luonnontilan muutoksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. (Uusi)

14—20 §
(Kuten HE)

3 luku

Viranomaiset ja niiden tehtävät

21 §
(Kuten HE)

22 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

(1 mom. kuten HE)

Kunnan *ympäristönsuojeluviranomaisen oikeudesta* siirtää tässä laissa tarkoitettua toimivaltaansa viranhaltijalle *säädetään* kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 7 §:ssä *(poist.)*.

23 §

Yleiset valvontaviranomaiset

(1 mom. kuten HE)

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista myös siltä osin kuin on kyse yhteisen maatalouspolitiikan *tukijärjestelmissä viljelijöille myönnettäviä suoria tukia koskevista säännöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 637/2008 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 kumoamisesta (poist.) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1307/2013 tarkoitettujen* lakisääteisten hoitovaatimusten noudattamisen valvonnasta.

(3 ja 4 mom. kuten HE)

24 §

Muut valvontaviranomaiset

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Tulli ja rajavartiolaitos valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista toimialallaan.

25 §
(Kuten HE)

26 §

Viranomaiset ja laitokset tyyppihyväksynnässä

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Ympäristöministeriö voi peruuttaa nimeämisen, jos laitos ei enää täytä 2 momentin mukaisia vaatimuksia.

(4 mom. kuten HE)

4 luku

Ympäristöluvan tarve ja lupaviranomaisten toimivalta27 §
(Kuten HE)

28 §

Luvanvaraisuus pohjavesialueilla

(1 mom. kuten HE)

Jollei 1 momentista muuta johdu, *(poist.)* liitteessä 1 ja 2 tarkoitettuun, mutta niitä vähäisempään toimintaan ja liitteessä 2 tarkoitettuun kemiallisen pesulan toimintaan on oltava ympäristölupa, jos toiminta sijoitetaan tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella ja toiminnasta voi aiheutua pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

29—38 §
(Kuten HE)

5 luku

Lupamenettely39—45 §
(Kuten HE)

46 §

Eri toimintojen lupa-asioiden samanaikainen käsittely

Jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien eri toimintojen yhteisvaikutus on lupaharkinnan kannalta huomattava ja näiden toimintojen ympäristölupa-asiat ovat vireillä samassa lupaviranomaisessa, asiat on käsiteltävä ja ratkaistava samanaikaisesti, jollei sitä ole *perustellusta* syystä pidettävä tarpeettomana.

(2 mom. kuten HE)

47 §
(Kuten HE)

6 luku

Lupaharkinta ja lupamääräykset48—71 §
(Kuten HE)

7 luku

Direktiivilaitoksen lupaharkinta72—79 §
(Kuten HE)

80 §

Luvan tarkistaminen uusien päätelmien vuoksi

Kun komissio on julkaissut päätöksen direktiivilaitoksen pääasiallista toimintaa koskevasta päätelmästä, laitoksen ympäristölupa on tarkistettava, jos se ei vastaa voimassa olevia päätelmiä ja tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka jos luvassa on määräys 78 §:n mukaisista lievemmistä päästöarvoista. *Tarkistamisessa on otettava huomioon kaikki uudet ja ajan tasalle saatetut päätelmät, joita sovelletaan laitokseen ja jotka komissio on hyväksynyt sen jälkeen, kun lupa myönnettiin tai sitä viimeksi tarkistettiin tai sen tarkistamisen tarve arvioitiin.*

(2—4 mom. kuten HE)

81 ja 82 §
(Kuten HE)

8 luku

Lupapäätös83—86 §
(Kuten HE)

9 luku

Luvan voimassaolo ja muuttaminen sekä toiminnan lopettaminen

87—95 §
(Kuten HE)

96 §

Hallintomenettely eräissä asioissa

(1 mom. kuten HE)

Asian vireilletulosta ja päätöksestä on kuitenkin aina tiedotettava 44 ja 85 §:n mukaisesti, jos asia koskee:

1) *(poist.)*

1) päästötasoja lievempien raja-arvojen määrittämistä 78 §:n nojalla; (Kuten HE:n 2 kohta)

2) direktiivilaitoksen luvan muuttamista 89 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla. (Uusi)

(HE:n 3 ja 4 kohta *poist.*)

(3 mom. kuten HE)

10 luku

Eräitä toimialoja koskevat säännökset

Suuret polttolaitokset

97 §

Soveltamisala

(1 mom. kuten HE)

Lain 98—106 §:ää ei kuitenkaan sovelleta:

1) laitokseen, jossa palamistuotteita käytetään *esineiden tai aineiden* suoraan lämmitykseen, kuivaukseen (*poist.*) tai (*poist.*) muuhun käsittelyyn;

(2—11 kohta kuten HE)

98—102 §
(kuten HE)

103 §

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetun laitoksen päästöraja-arvot ja päätöksen suhde ympäristölupaan

(1 mom. kuten HE)

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetun laitoksen ympäristölupa on päätöksen johdosta tarkistettava. Tarkistaminen voi koskea vain 1 momentissa tarkoitettuja seikkoja, jollei 29 §:stä muuta johdu. *Asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin 96 §:n säännöksiä.*

(3 mom. kuten HE)

104—115 §
(Kuten HE)

11 luku

Toiminnan rekisteröinti

116 ja 117 §
(Kuten HE)

12 luku

Ilmoitusmenettelyt

118—123 §
(Kuten HE)

13 luku

Korvaukset

124—132 §
(Kuten HE)

14 luku

Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistaminen

133—139 §
(Kuten HE)

15 luku

Ympäristön tila

140 §

Pintavesien laatu

(1 mom. kuten HE)

Valtioneuvoston asetuksella säädetään 1 momentissa tarkoitetun pintavesien laadun turvaamiseksi ympäristölaatuvaatimukset, jotka voivat koskea vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden pitoisuutta pintavedessä, sedimentissä tai eliöstössä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös ympäristölaatuvaatimuksia koskevista poikkeuksista, jos se on (*poist.*) tarpeen Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöön panemiseksi.

(3 mom. kuten HE)

141—143 §
(Kuten HE)

144 §

Ilmanlaadun turvaaminen

Kunnan on käytettävissä olevin keinoin turvattava hyvä ilmanlaatu alueellaan ottaen huomioon 141 §:ssä tarkoitetut ympäristölaatuvaatimukset ja -tavoitteet.

Kunta voi ilmanlaadun turvaamiseksi laadittujen 145 ja 146 §:n mukaisten suunnitelmien toimeenpanemiseksi antaa muiden kuin luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen rajoittamista ja keskeyttämistä koskevia määräyksiä. Luvanvaraisista ja rekisteröitävistä toiminnoista aiheutuvien päästöjen vähentämisestä sekä ennalta arvaamatta ilmenevän ilman merkittävän pilaantumisen ehkäisemisestä säädetään erikseen.

145 §

Ilmansuojelusuunnitelma

Jos ilman epäpuhtauksille 141 §:n nojalla säädetty raja-arvo ylittyy tai on vaarassa ylittyä,

kunnan on laadittava keskipitkän tai pitkän aikavälin ilmansuojelusuunnitelma raja-arvon alittamiseksi ja raja-arvon ylityksen keston lyhentämiseksi. Ilmansuojelusuunnitelmaa ei tarvitse laatia, jos kyse on 148 §:ssä tarkoitetusta hengitettävälle hiukkasille (PM₁₀) säädettyjen raja-arvojen ylityksestä. Harkintansa mukaan kunta voi laatia ilmansuojelusuunnitelman myös otsonin tavoitearvojen saavuttamiseksi.

(2 mom. kuten HE)

146 §
(Kuten HE)

147 §

Suunnitelmien laatimismenettely ja tietojen antaminen

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Kunnan on varattava yleisölle riittävän ajoissa mahdollisuus esittää suunnitelmaluonnoksista mielipiteensä ilmoittamalla asiasta kunnan ilmoitustaululla tai paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja lisäksi sähköisesti. Suunnitelmaluonnoksista on pyydettävä lausunto valtion valvontaviranomaiselta. (*Poist.*)

Hyväksytyistä suunnitelmista sekä siitä, miten esitetyt mielipiteet ja valtion valvontaviranomaisen lausunto on otettu huomioon, on tiedotettava yleisölle siten kuin 3 momentissa säädetään. Hyväksytyt suunnitelmat on lähetettävä tiedoksi valtion valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle.

(5 mom. kuten HE)

148 §

Hiekoituksesta ja suolauksesta aiheutuvat raja-arvojen ylitykset

(1 mom. kuten HE)

Selvitys on laadittava seitsemän kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona raja-arvo on ylittynyt ensimmäisen kerran. Selvitystä laadittaessa on noudatettava, mitä 147 §:n (*poist.*) 3 momentissa säädetään yleisön osallistumismahdollisuuden varaamisesta ja val-

tion valvontaviranomaiselta pyydettävästä lausunnosta

Jos raja-arvo selvityksen laatimisen jälkeen ylittyy uudestaan, kunnan on toimitettava valtion valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle *tiedot* pitoisuuksien alentamiseksi jo tehdyistä toimista ja arvio niiden vaikutuksista sekä mahdollisesti tarvittavista lisätoimista. Jos tarvittavat lisätoimet ovat kuitenkin niin merkittäviä, että ne edellyttävät kokonaan uuden selvityksen laatimista, on noudatettava 2 momentissa tarkoitettua menettelyä.

149—153 §
(Kuten HE)

16 luku

Jätevesien käsittely ja johtaminen viemäri- verkostojen ulkopuolisilla alueilla

154—158 §
(Kuten HE)

17 luku

Otsonikerrosta heikentävät aineet ja fluora- tut kasvihuonekaasut

159—164 §
(Kuten HE)

165 §

Tietojen toimittaminen fluoratuista kasvihuone- kaasuista

Järjestelmästä (*poist.*) kasvihuonekaasupäästöjen seuraamiseksi ja *niistä raportoimiseksi sekä muista ilmastomuutosta koskevista tiedoista raportoimiseksi kansallisella ja unionin tasolla sekä päätöksen N:o 280/2004/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 liitteen 1 sekä F-kaasusetuksen liitteen 1 mukaisia aineita tai niitä sisältäviä laitteita maahantuovan, maasta vievän, aineita sisältäviä laitteita valmis-*

tavan, asentavan tai huoltavan sekä muuta näiden aineiden käsittelyä tai jakelua taikka jätehuoltoa suorittavan on pyynnöstä ilmoitettava Suomen ympäristökeskukselle vuosittain tiedot näiden aineiden käytöstä, maahantuonnista, viennistä ja hävittämisestä.

(2 mom. kuten HE)

166 §
(Kuten HE)

18 luku

Valvonta ja hallintopakko

167 §
(Kuten HE)

168 §

Säännöllinen valvonta

(1—3 mom. kuten HE)

Valtion valvontaviranomaisen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkistuksista ja *niiden* muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (*valvontaohjelma*). Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

(5 mom. kuten HE)

169—171 §
(Kuten HE)

172 §

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Valvonta- ja lupaviranomaisella ja 26 §:ssä tarkoitettulla tyyppihyväksynnästä huolehtivalla viranomaisella tai näiden määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus tehtävänsä suorittamista varten:

1) saada salassapitovelvollisuuden estämättä välttämättömiä tietoja viranomaisilta ja toiminnanharjoittajilta;

(2—7 kohta kuten HE)

(2 ja 3 mom. kuten HE)

173—185 §

(Kuten HE)

186 §

Vireillepano-oikeus

(1 mom. kuten HE)

Valtion valvontaviranomainen voi panna vireille 202 §:n 3 momentin 7 kohdassa tarkoitetun kunnan ympäristönsuojelumääräyksen antamista koskevan asian, jos kunta ei ole antanut määräystä mainitussa kohdassa tarkoitetuista toimista.

187 §

Virka-apu

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä ja rajavartiolaitoksen velvollisuudesta rajavartiolaiton (578/2005) 77 §:ssä. Pelastusviranomaisen antamasta virka-avusta säädetään pelastuslain (379/2011) 50 §:ssä. *Tulli* on velvollinen antamaan virka-apua tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnassa.

(2 mom. kuten HE)

188 ja 189 §

(Kuten HE)

19 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

190 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun viranomaisen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. *Edellä 47 §:n 1 momentissa tarkoitettussa yhteiskäsittelyssä annettua päätöstä koskeva valituskirjelmä on toimitettava päätöksen tehneelle viranomaiselle.*

(2—5 mom. kuten HE)

191—193 §

(Kuten HE)

194 §

Oikaisuvaatimus direktiivilaitoksen luvan tarkistamisvelvollisuutta koskevasta päätöksestä

(poist.) Toiminnanharjoittaja saa hakea oikaisua valtion valvontaviranomaisen 80 §:n 3 momentissa tarkoitettuun luvan tarkistamista koskevaan päätökseen valtion ympäristölupaviranomaiselta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

195 §

(Kuten HE)

196 §

Kuuleminen ympäristölupapäätöstä koskevan valituksen johdosta

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Edellä 47 §:n 1 momentissa tarkoitettussa yhteiskäsittelyssä annettuun päätökseen sovelletaan mitä vesilain 15 luvun 3 §:n 1—4 momentissa säädetään kuulemisesta valituksen johdosta. (Uusi)

197—199 §
(Kuten HE)

200 §

*Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta
huolimatta*

Päätöksen tehnyt viranomainen voi määrätä, että 62, 64, 65, 99, 122, 123, 136, 137, 171, 175, 176, 180, 181 ja 183 §:ssä tarkoitettua määräystä tai päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava.

201 §
(Kuten HE)

20 luku

Erinäiset säännökset

202—204 §
(Kuten HE)

205 §

Maksut

Sen lisäksi, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta, valtion valvontaviranomainen voi periä maksun:

1) laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräraikaistarkastuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta;

(2 ja 3 kohta kuten HE)

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun:

(1 kohta kuten HE)

2) laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräraikaistarkastuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta;

(3 kohta kuten HE)

(3—4 mom. kuten HE)

Julkisten saatavien perimisestä ilman tuomioita tai päätöstä *sekä oikeudesta tehdä maksua koskeva perustevalitus* säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

206 §

Mikroyritysten valvonnasta perittävä maksu

Sen estämättä, mitä 205 §:ssä säädetään, *mikroyrityksiltä* perittävien 205 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen maksujen on oltava kohtuulliset ottaen huomioon toiminnan laajuus ja luonne. *Maksujen on oltava kohtuulliset myös, jos toiminnanharjoittajan asemassa on sellainen luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa.*

Mikroyrityksellä tarkoitetaan taloudellista toimintaa harjoittavaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 10 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa. Mitä tässä säädetään taloudellista toimintaa harjoittavasta oikeushenkilöstä, sovelletaan muuhunkin oikeushenkilöön arvioitaessa sen kokoa maksun suuruuden määrittämistä varten.

Liikevaihdon ja taseen merkitsemisestä kirjanpitoon säädetään kirjanpitolaissa (1336/1997). Vuosiliikevaihdon ja tasetietojen sijaan arvioinnissa voidaan käyttää näistä vain toista tai näitä lähinnä vastaavaa toiminnan talouden kokoa kuvaavaa muuta tunnuslukua, jos yrityksellä ei ole erityistä lakiin perustuvaa velvollisuutta pitää kirjaa liikevaihdostaan tai taseestaan. Jos kumpikaan luvuista ei ole helposti saatavilla, voidaan yrityksen koon määrittelyssä käyttää vain työntekijämäärää.

Toiminnanharjoittajan on maksun määrittämistä varten ilmoitettava pyynnöstä valvontaviranomaiselle työntekijä-, liikevaihto- ja tasetiedot tai niitä lähinnä vastaavat tunnusluvut. Jos tietoja ei pyynnöstä huolimatta ilmoiteta, maksu voidaan määrätä alentamattomana.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa säännöksiä työntekijämäärän, vuosiliikevaihdon, taseen tai niitä vastaavien taloudellisten

tietojen määräytymisen tarkemmista perusteista ja niistä 3 momentin mukaisista tilanteista, joissa yrityksen koon määrittelyssä voidaan käyttää 2 momentin mukaisia perusteita osittain.

207—217 §
(Kuten HE)

218 §

Poikkeuksen myöntäminen eräissä tapauksissa

Ympäristöministeriö voi myöntää poikkeuksen 216 §:n nojalla annetun polttoaineiden laatuvaatimuksia koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamisesta, jos poikkeus on tarpeen raaka-öljyn tai öljytuotteiden toimituksessa tapahtuvan poikkeuksellisen ja äkillisen muutoksen vuoksi eikä asetuksen vaatimusten täyttäminen jalostamoilla ole mahdollista ja poikkeus muutenkin on sen Euroopan unionin direktiivin mukainen, jonka toimeenpanemiseksi valtioneuvoston asetus on säädetty. Poikkeus myönnetään hakemuksesta *määräajaksi*. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemuksen sisällöstä ja määräajan pituudesta.

(2 mom. kuten HE)

219—221 §
(Kuten HE)

222 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

(1—5 mom. kuten HE)

Ympäristöministeriö vastaa ympäristönsuojelun tietojärjestelmän sisällöllisestä ja toiminnallisesta kehittämisestä yhteistyössä muiden 2 momentissa tarkoitettujen ylläpitäjien kanssa.

223 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään talletettavat tiedot

(1—6 mom. kuten HE)

224 ja 225 §
(Kuten HE)

21 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

226 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 23 §:n 2 momentti tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2015.

Tällä lailla kumotaan ympäristönsuojelulaki (86/2000), jäljempänä *kumottava laki*, ja laki ympäristönsuojelulainsäädännön voimaannaposta (113/2000), jäljempänä *voimaannapolaki*. Kumottavan lain 22 §:n 4 momentin kumoaminen tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2015.

(3 mom. kuten HE)

227—229 §
(Kuten HE)

230 §

Velvollisuus hakea ympäristölupaa

Tämän lain voimaan tullessa harjoitettavaan toimintaan, joka säädetään luvanvaraiseksi tällä lailla, mutta joka ei ole ollut luvanvarainen kumottavan lain nojalla, on haettava ympäristölupaa vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Liitteen 1 taulukon 2 kohdan 7 alakohdassa d tarkoitettuun turvetuotantoon ja siihen liittyvään ojitukseen on kuitenkin haettava lupaa kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta, jos tuotantoalue on enintään viisi hehtaaria. Lupasian vireilläolo ei estä toiminnan jatkamista.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

231 §
(Kuten HE)

232 §

Direktiivilaitokset

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Suuren polttolaitoksen ja jätteen rinnakkaispolttolaitoksen toiminnanharjoittajaan sovelletaan 2 momentissa säädettyä vasta *31 päivän lokakuuta 2014* jälkeen.

233 §

Suuret polttolaitokset

(1 mom. kuten HE)

Edellä 1 momentissa tarkoitetun suuren polttolaitoksen, joka on toiminnassa 31 päivän joulukuuta 2015 jälkeen, toiminnanharjoittajan on jätettävä hakemus 98 §:n 1 momentin mukaisen polttoainetehon yhteenlaskemissäännön ja 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädettyjen velvoitteiden vahvistamiseksi laitoksen luvassa viimeistään *31 päivänä lokakuuta 2014*, jollei kyseisiä velvoitteita ole aiemmin vahvistettu laitoksen luvassa. Viimeistään tällöin on jätettävä myös 101 §:n mukaiseen kansalliseen siirtymäsuunnitelmaan kuuluvien laitosten lupamääräysten tarkistamista koskeva hakemus siten kuin 103 §:n 2 momentissa säädetään. *Tämän momentin mukaisten asioiden käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin 96 §:n säännöksiä.*

Edellä 101 §:ssä tarkoitettuun kansalliseen siirtymäsuunnitelmaan kuuluvan polttolaitoksen toiminnanharjoittajan on jätettävä hakemus 2 momentissa tarkoitettujen velvoitteiden vahvistamiseksi laitoksen ympäristöluvassa viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2019, jollei kyseisiä velvoitteita ole aiemmin vahvistettu laitoksen luvassa. Teollisuuspäästödirektiivin 35 artiklassa tarkoitetun polttolaitoksen toiminnanharjoittajan on jätettävä vastaava hakemus viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2020. *Asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin 96 §:n säännöksiä.*

(4 ja 5 mom. kuten HE)

234 §

Jätteen rinnakkaispolttolaitokset

(1 mom. kuten HE)

Edellä 1 momentissa tarkoitetun jätteen rinnakkaispolttolaitoksen, joka on toiminnassa 31 päivän joulukuuta 2015 jälkeen, toiminnanharjoittajan on jätettävä hakemus 109 §:ssä tarkoitetun polttoainetehon yhteenlaskemissäännön ja 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädettyjen velvoitteiden vahvistamiseksi laitoksen luvassa viimeistään *31 päivänä lokakuuta 2014*, jollei kyseisiä velvoitteita ole aiemmin vahvistettu laitoksen luvassa. *Asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin 96 §:n säännöksiä.*

(3 mom. kuten HE)

235—239 §

(Kuten HE)

240 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tallettavat tiedot

(1 mom. kuten HE)

Liite 1

*LUVANVARAISET TOIMINNAT***TAULUKKO 1**

(Kuten HE)

TAULUKKO 2

(1. kohta kuten HE)

2. Metalliteollisuus

(2. a)—d) kohta kuten HE)

e) Muu valimo tai sulatto, jonka sulatuskapasiteetti on enintään 20 tonnia vuorokaudessa, mutta vähintään 200 tonnia vuodessa; sulatettaessa lyijyä tai kadmiumia (*poist.*) enintään 4 tonnia vuorokaudessa

(2. f)—j) kohta kuten HE)

(3.—4. kohta kuten HE)

5. Polttoaineiden valmistus taikka kemikaalien tai polttoaineiden varastointi tai käsittely

(5 a)—d) kohta kuten HE)

e) Muu polttonesteiden tai *terveydelle tai ympäristölle* vaarallisen nestemäisen kemikaalin varasto, jossa voidaan varastoida tällaista kemikaalia vähintään 100 m³, ei kuitenkaan liitteen 2 mukaisen rekisteröitävän energiantuotantolaitoksen polttonestesäiliö, voimansiirron suurmuuntaja-asema tai tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen ulkopuolella sijaitseva valmiiksi pakattujen tuotteiden kappaletavaravarasto

(5. f) kohta kuten HE)

6. Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta

(6. a1) kohta kuten HE)

a2) Toiminnot, joissa orgaanisten liuottimien kulutus on yli 10 tonnia vuodessa mutta enintään 200 tonnia vuodessa:

(luettelon 1. kohta kuten HE)

- ajoneuvojen *alkuperäinen* maalaus sekä tuotantolaitoksessa että sen ulkopuolella

(muut luettelon kohdat kuten HE)

(6. b) ja c) kohta kuten HE)

(7.—9. kohta kuten HE)

10. Elintarvikkeiden ja rehujen valmistus

(a), b1), b2), c1) ja c2) kohta kuten HE)

c3) Muu kuin kohdissa c1 ja c2 tarkoitettu kasviperäisiä raaka-aineita käsittelevä tai niistä tuotteita jalostava laitos, joka käyttää kasvipe-

räisiä raaka-aineita vähintään 10 000 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 300 tonnia vuorokaudessa, ei kuitenkaan kylmäpuristettua kasviöljyä valmistava laitos *tai leipomo*

(c4), c5), c6), d1), d2), d3), d4), e), f), g) ja h) kohta kuten HE)

(11.—13. kohta kuten HE)

14. Muu toiminta

(a)—c) kohta kuten HE)

d) Krematorio *tai lemmikkieläinten* polttolaitos

(e)—f) kohta kuten HE)

Liite 2

REKISTERÖITÄVÄT TOIMINNAT

(1.—4. kohta kuten HE)

5. Toiminnot ja laitokset, joissa orgaanisten liuottimien kulutus on enintään 10 tonnia vuodessa

a) ajoneuvojen *alkuperäinen* maalaus sekä tuotantolaitoksessa että sen ulkopuolella

(b) kuten HE)

(6. kohta kuten HE)

2.

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan jätelain (646/2011) 2 §:n 3 momentti, 21 §, 41 §:n 2 momentti, 118 §:n 1 momentin 3 kohta, 129 § ja 137 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä 41 §:n 2 momentti on laissa xx/2014, seuraavasti:

2 ja 21 §
(Kuten HE)

41 §

Jätteen luovuttaminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai alueelliseen vastaanotto-paikkaan

Jätteen haltija voi 1 momentin estämättä järjestää sellaisen jätteen kuljetuksen, joka poikkeuksellisen kokonsa, suuren määränsä tai muun ominaisuutensa vuoksi ei sovellu kuljetettavaksi tavanomaisessa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa, jos kuljetus on hyväksytty kunnan jätehuoltomääräyksissä tai ympäristönsuojelulain 202 §:n nojalla annetuissa kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä. *Jätteen haltija voi myös*

itse käsitellä 1 momentissa tarkoitetun jätteen kiinteistöllään tai luovuttaa asumisessa syntyvän biojätteen, jätevesilietteen tai siihen rinnastettavan muun jätteen käsiteltäväksi naapuri-kiinteistöllä tai muulla lähellä sijaitsevalla kiinteistöllä, jos omatoiminen tai yhteinen käsittely on pienimuotoista ja käsittely on hyväksytty kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä.

118, 129 ja 137 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

7.

Laki

päästökauppalaan muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan päästökauppalaan (311/2011) 2 §:n 1 momentin 1 kohta, 16 §:n 1 momentti ja 2 momentin 1 kohta sekä 67 §:n 1 ja 2 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 1 kohta, 16 §:n 1 momentti ja 2 momentin 1 kohta *lainsa 11/2014*, seuraavasti:

2 §

Soveltoamisala

Tätä lakia sovelletaan seuraavien toimintojen hiilidioksidipäästöihin sekä lisäksi 25—28 kohdassa tarkoitettujen toimintojen kohdalla mainittuihin muihin kasvihuonekaasupäästöihin:

1) polttoaineiden poltto laitoksissa, joiden nimellinen kokonaislämpöteho on yli 20 megawattia, ei kuitenkaan jätteiden poltto laitoksissa tai laitoksen osissa, joissa ympäristönsuojelulain (/) mukaisessa ympäristöluvassa annettujen määräysten mukaisesti noudatetaan jätteiden polttolaitosta koskevia vaatimuksia;

16 §

Luvan peruuttaminen

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava päästökauppaviranomaiselle laitoksen toiminnan lopettamisesta (*poist.*), laitoksen toimintaa koskevan ympäristöluvan raukeamisesta ympäristönsuojelulain 88 §:n perusteella tai ympäristöluvan peruuttamisesta ympäristönsuojelulain 93 §:n perusteella. *Ilmoitus on tehtävä viipymättä, kuitenkin viimeistään sen vuoden loppuun mennessä, jolloin laitoksen toiminta on lopetettu tai ympäristölupa on rauennut tai peruutettu.* (2 mom. kuten HE)

67 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

14.

Laki

biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (446/2007) 14 §:n 1 momentti (*poist.*) seuraavasti:

14 §

(2 mom. *poist.*)

Liikennepolttoaineiden laatuvaatimukset ja tiedottaminen myyntipisteissä

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

(1 mom. kuten HE)

15.

Laki

luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista annetun lain (1440/2006) 5 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 194/2013, seuraavasti:

5 §

Tuen myöntämisen yleiset edellytykset ja ehdot

Edellä 4 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetun tuen myöntämisen edellytyksenä on, että viljelijä sitoutuu määräajaksi noudattamaan tuelle asetettuja ehtoja maatilallaan. Lisäksi tuen myöntämisen edellytyksenä on, että viljelijä

noudattaa täydentäviä ehtoja. Täydentävien ehtojen kansallisesta täytäntöönpanosta säädetään ympäristönsuojelulaissa (/), vesilaissa (587/2011), jätelaissa (646/2011), luonnonsuojelulaissa (1096/1996), metsästyslaissa (615/1993), maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013), kasvinsuojelulaista annetussa laissa (1563/2011), rehulaissa

(86/2008), elintarvikelaissa (23/2006), eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (617/1997), eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa (238/2010), eläinsuojelulaissa (247/1996) sekä eläintautilaissa (441/2013).

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

16.

Laki

korkeimman hallinto-oikeuden asiantuntijajäsenistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan korkeimman oikeuden asiantuntijajäsenistä annetun lain (1266/2006) 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 80/2013, seuraavasti:

1 §

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa osallistuu kaksi ympäristöasiantuntijaneuvosta vesilain (587/2011), ympäristönsuojelulain (/) ja vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) sekä kumotun vesilain (264/1961) ja kumotun ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisten asioiden käsittelyyn. Ym-

päristöasiantuntijaneuvokset osallistuvat myös Ahvenanmaata koskevien vastaavien ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelyyn.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

17.

Laki

lannoitevalmistelain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lannoitevalmistelain (539/2006) 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 659/2011, seuraavasti:

3 §

Suhde eräisiin säädöksiin

Lannoitevalmisteiden raaka-aineita ja sellaisenaan lannoitevalmisteena käytettäviä sivutuotteita, niiden käsittelyä, käyttöä ja hävittämistä

koskevista vaatimuksista säädetään lisäksi terveydensuojelulaissa (763/1994), ympäristönsuojelulaissa (/), jätelaissa (646/2011) ja maa-aineslaissa (555/1981) sekä jätteiden siirrosta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1013/2006. Kasvi-peräisiä lannoitevalmisteita ja niiden raaka-ai-

neita koskevista vaatimuksista säädetään lisäksi kasvinterveyden suojelemisesta annetussa laissa (702/2003). Eläimistä saatavia lannoitevalmisteita ja niiden raaka-aineita koskevista vaatimuksista säädetään lisäksi eläintautilaissa (441/2013) ja maahantuontia koskevista vaati-

muksista eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetussa laissa (1192/1996).

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

32.

Laki

eräistä naapuruussuhteista annetun lain 18 ja 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 18 §:n 2 momentti ja 19 §:n 1 momentti, sellaisena kuin ne ovat, 18 §:n 2 momentti laissa 90/2000 ja 19 §:n 1 momentti laissa 254/2010, seuraavasti:

18 §
(Kuten HE)

ten, sitä ei saa määrätä poistettavaksi tämän lain nojalla.

19 § (Uusi)

Jos rasitus aiheutuu toiminnasta, joka on ympäristönsuojelulain mukaan luvan- tai ilmoituksenvaraista tai josta on tehtävä mainitun lain 116 §:n mukainen ilmoitus rekisteröintiä var-

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Valiokunnan lausumaehdotukset

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa ympäristölupien joutuisaan käsittelyyn riittävät voimavarat sekä saattaa kiireellisesti valmiiksi uudistuksen, jolla ympäristölupamenettelyjä tehostetaan, kevennetään ja nopeutetaan sekä ympäristönsuojelulain muutoksenhaku-järjestelmää uudistetaan selvittämällä valitusluvan käyttöönoton mahdollisuus.
2. Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii valvontamaksuista kertyvien maksutulojen ohjaamisesta elinkeino-, lii-

kenne- ja ympäristökeskuksissa tosiasiallisesti valvonnan käyttöön vähentämättä muuta valvonnan rahoitusta.

3. Eduskunta edellyttää, että hallitus saattaa mahdollisimman pian voimaan asetuksen, jolla säädetään tarkemmin ympäristönsuojelulain 13 §:ssä tarkoitusta merkittävästä luonnontilan muutoksesta siten, että se vastaa valtioneuvoston 30.8.2012 hyväksymän soiden-suojelua koskevan periaatepäätöksen liitteenä olevan luonnontilaisuusasteikon 0—2 luokan soita.

Helsingissä 4 päivänä kesäkuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Martti Korhonen /vas	Tapani Mäkinen /kok
vpj.	Rakel Hiltunen /sd	Martti Mölsä /ps
jäs.	Timo Heinonen /kok	Sari Palm /kd
	Antti Kaikkonen /kesk	Raimo Piirainen /sd
	Pauli Kiuru /kok	Anni Sinnemäki /vihr
	Jukka Kärnä /sd	Mirja Vehkaperä /kesk
	Jari Lindström /ps	Juha Väättäinen /ps.
	Eeva-Maria Maijala /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos.

VASTALAUSE 1

Perustelut

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi ympäristönsuojelulaki. Kokonaisuudessaan kyseessä on suuri lakipaketikokonaisuus, minkä yhtenä tarkoituksena on laittaa täytäntöön teollisuuden päästöistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi. Toisaalta uusi direktiivi edellyttää myös, että toiminnanharjoittajan on jatkossa laadittava selvitys, jos laitoksen toimintoihin liittyy esimerkiksi maaperän pilaantumisen vaaraa aiheuttavien vaarallisten aineiden käyttöä, tuotantoa tai ympäristöön päästämistä. Pääsääntöisesti muutoin lakipaketissa ns. lupamennettelyt säilyisivät ennallaan, lukuun ottamatta turvetuotannon sijoittumista koskevaa säännöstä. Uusi säännös vaatisi turvetuotannolta sitä, että turvetuotanto tulisi sijoittaa siten, ettei siitä aiheutuisi toiminnan sijoituspaikalla valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävän luonnonarvon turmeltumista. Uudessa lakipaketissa myös päivitetään ympäristönsuojelulaki vastaamaan paremmin perustuslakia. Lain on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian sen hyväksymisestä.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä pitää sinällään hyvänä sitä, että ympäristönsuojelulaki ajantasaistetaan. Tällöin voidaan paremmin vastata eteen tuleviin haasteisiin sekä yhteiskunnan että ympäristön osalta. Mielestämme on myös

hyvä ettei lain sisältöön kuuluva luonnonarvopykälä koske luonnonarvot jo menettäneitä soita. Tällöin puhutaan kategorisesti 0—2 luokan soista. Lisäksi katsomme valiokuntaryhmänä, että 0—2 suoalueiden käytöstä voitaisiin päättää nykyistä vapaammin. Tällöin mielestämme tulisi kirjata vapaammasta käytöstä myös itse lakipykälässä, ellei sitä haluta kokonaan poistaa. Nythän tästä määrätään vain asetuksen tasolla, jolloin lopputulos jää liian usein avoimeksi. Valiokuntaryhmämme mielestä tämä täsmällisempi sääntely ei kuitenkaan ole mahdollista kyseisen alueen lakisääntelyssä käytettävällä sääntelytavalla. Tämän johdosta haluamme poistaa koko pykälän (13 §).

Toisaalta valiokuntaryhmämme näkee varsin lyhytnäköisenä politiikan tekemisenä sen, että nykyinen voimassa oleva ympäristönsuojelulaki ei sisällä minkäänlaisia korvaussäännöksiä niille toimijoille, joilta lupapäätös turvetuotannon harjoittamiseen evätään. Tästäkin syystä turvetuotantoa koskevan 13 §:n poisto on perusteltua.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin mietinnön mukaisena, paitsi 2 luvun 13 § poistetaan.

Helsingissä 4 päivänä kesäkuuta 2014

Martti Mölsä /ps
Jari Lindström /ps
Juha Väättäinen /ps

VASTALAUSE 2

Perustelut

Ympäristönsuojelulain tavoite säilyttää Suomen monimuotoinen suoluonto on keskustan mielestä erittäin kannatettava. Se on tehtävä kuitenkin niin, ettei ympäristön kokonaistilanne heikkene. Valtaosa puuta käyttävistä voimalaitoksista tarvitsee turvetta tukipolttoaineeksi. Vaihtoehtona on kivihiilen käytön lisääminen, mitä ei voi pitää sen paremmin ympäristövaikutusten kuin omavaraisuudenkaan kannalta tarkoituksenmukaisena. Kansallisessa energiastrategiassa asetetut merkittävät metsähakkeen käytön lisäämistavoitteet edellyttävät, että turvetta on riittävästi tarjolla seospolttoaineeksi.

Energiakäytön lisäksi turvetta nostetaan myös kuiviketurpeeksi ja moniin muihinkin tarpeisiin. Suomessa on jo nyt paikoin pula hyvälaatuisesta viljelykäyttöön, kuivikkeeksi ja kasvualustaksi soveltuvasta turpeesta. Suomen metsätaimien tuotanto perustuu merkittävilta osin korkealaatuisen vaalean kasvuturpeen käyttöön ja jatkuvaan saatavuuteen. Turvekuivikkeita käytetään myös erittäin paljon broilerinliha-tuotannossa, ja Suomi onkin säilynyt salmonellasta vapaana maana turvekuivikkeidensa ja tehokkaan eläintautien torjunnan ansiosta. Hevostalous käyttää lähes yksinomaan turvekuiviketta joko sellaisenaan tai puruun taikka kutterin lastuun sekoitettuna. Kotimaisten vihannesten viljelyssä kasvuturpeella on tärkeä merkitys erityisesti salaatti-, yrtti- ja taimituotannossa. Kompostointiin, maanparannukseen ja erilaisten nesten imeytykseen kuluu yhä enemmän turvetta, jolla saadaan palautettua takaisin kiertoon arvokkaita ravinteita tai poistettua maaperään tai vesiin valuneita aineita.

Turvetuotannon pinta-alat ovat viime vuosina vähentyneet noin 2 000 hehtaarin vuosivauhdilla. Yhä suurempi osa käytössä olevasta tuotantoalasta on sääriskille erityisen alttiita vanhoja mataloituneita soita. On välttämätöntä, että turpeeseen liittyvä sääntely ottaa eri intressit tasapuolisesti huomioon ja että sääntely on niin

selkeää ja yksiselitteistä, ettei se vaaranna yhdenmukaista lupakäytäntöä tai johda valituksien vuoksi pitkiin lupaprosesseihin.

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että sääntelyn tarkoituksena on kohdistaa toimet vain soihin, joilla on "erityisen merkittäviä" uhanalaisia esiintymiä. Edellä olevan vuoksi esitämme, että sääntely rajataan koskemaan vain äärimmäisen uhanalaisia ja erittäin uhanalaisia suotyypppejä.

Katsomme, että rajoitukset ovat hyväksyttävissä silloin, kun kyse on valtakunnallisesti merkittävän luontoarvon turmeltumisesta. "Alueellinen luontoarvo" on erittäin epämääräinen käsite, samoin kuin mietinnössä oleva "sijoituspaikan ulkopuolella sijaitseva luontoarvo". Mielestämme näitä käsitteitä ei tule laittaa lakiin.

Ehdotamme, että mikäli soiden käytön rajoittamisesta aiheutuu merkittävää haittaa, valtion on maksettava siitä luonnonsuojelulain 53 §:n mukainen korvaus.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 13 § muutettuna (Vastalauseen muutosehdotus).

Vastalauseen muutosehdotus

13 §

Turvetuotannon sijoittaminen

Turvetuotannon sijoittamisesta ei saa aiheutua valtakunnallisesti (*poist.*) merkittävän luonnonarvon turmeltumista. Arvioitaessa luonnonarvon merkittävyyttä otetaan huomioon sijoituspaikalla esiintyvien äärimmäisen uhanalaisten

ja erittäin uhanalaisten suoluontotyyppien merkittävyys ja laajuus sekä suon luonnontilaisuus. (poist.)

(2 ja 3 mom kuten YmVM)

Tätä pykälää ei sovelleta, jos kyse on suosta, jossa on ojitettuja ja ojittamattomia osia, ja ojitus estää hydrologisen yhteyden suon ja ympäristön välillä.

Jos tämän pykälän perusteella tehdystä päätöksestä aiheutuu kiinteistön omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellistä haittaa, hänellä on oikeus saada valtiolta siitä täysi korvaus siten kuin luonnonsuojelulain 53 §:ssä säädetään.

Helsingissä 4 päivänä kesäkuuta 2014

Antti Kaikkonen /kesk
Eeva-Maria Maijala /kesk
Mirja Vehkaperä /kesk